СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XI. | Олифантъ, Па. Четверъ 26-го Лютого 1903. | Число 9.

Що чувати въ свѣтѣ.

Президентъ Рузвелтъ не перестае представлятись яко ворогъ тростôвъ и натискати на конґресъ, абы законною дорогою обмеживъ ихъ самоволю. Передъ кôлькома днями мавъ вôнъ рѣшучо заявити проводирамъ партій, що наколи конґресъ не приложить ся щиро до дѣла и не ухвалить закона о контроли надъ тростами, тогдѣ вôнъ, президентъ, буде спонуканый скликати въ той цѣли надзвычайну сесію конґресу. Въ наслѣдокъ такои заявы пôшовъ помѣжь тростовичами великій переполохъ. Міліонеръ Роккефелеръ, властитель нафтяного тросту, телеґрафувавъ до шѣстьохъ сенаторôвъ (своихъ пôдданыхъ), що вôнъ спротивляе ся ухваленю якихъ небудь законôвъ, котрй-бы обмежали свободу дѣланя богатыхъ горожанъ и желае собѣ, абы аґітація противъ тростôвъ була перервана. Зарazъ по тôмъ приѣхали до Вашинґтону, его тайнй аґенты, щобы аґітували въ тôмъ напрямѣ межи членами конґресу. Такъ само рушивъ ся Морґанъ, Вандербілтъ и прочй королѣ доляра, бо звѣсно, що на злодѣю шапка горить...

Коли донесено президентови о сѣй кертичнôй роботѣ тростовыхъ баронôвъ, мавъ сильно обурити ся на нихъ и самъ подавъ усѣ повисшй подробицѣ до вѣдомости загалу, щобы тымъ робомъ перервати ихъ дальшй интриґи.

Сей крокъ президента, наколи вѣрити донесенямъ ґазетъ, може мати якъ найкрасшй наслѣдки. Народъ дуже одушевляе ся нимъ, а въ конґресѣ такожь заговорили про него. Пôшла навѣть чутка, будьто бы еще сего мѣсяця мавъ бути ухваленый законъ о публичной контроли надъ доходами тростôвъ и сполученыхъ зъ ними компаній. Не хоче ся вѣрити, тымъ бôльше що конець мѣсяця недалекій, а впрочѣмъ — увидимо.

На основѣ ухвалы конґресу повстало у Вашинґтонѣ міністерство торговлѣ, якого не було доси въ Сп. Державахъ. Першимъ міністромъ нового департамента именовано Дж. В. Кертелія, дотеперѣшного секретаря президента. П. Картеліо зложивъ урядову присягу передъ п. Фалиромъ, членомъ найвысшого суду, и дня 19 с. м. обнявъ уряване.

Помѣжь Канадою и Сп. Державами розпочали ся переговоры въ справѣ у... границь Аляски и предме... ...хъ спорôвъ. ... знавъ, де ...надійска Аляска, а въ котрôмъ мѣсци починала ся власнôсть вуйка Сема. Тй вôдлюднй пустарѣ тяжко було вôдмѣрити и мабудь нѣхто не мѣрявъ-бы ихъ, якъ-бы не богатй поклады золота, вôдкритй тамъ Американцями. Золото спонукуе оба краѣ поробити граничнй стовпы на ледахъ и тундрахъ пôвночи тай сказати собѣ: носи твое, а дальше не рушь! Именовано спеціяльну комісію, котра мае довести дѣло до кôнця.

Голосна венезуельска справа ажь теперь покôнчена. Пошкодованй державы або, якъ ихъ влучно называють американьскй часописи, европейска напасть, одержали запоруку, що ихъ претенсіи будуть вскорѣ поладнанй и здали ся на арбітраційный (мировый) судъ. Наколи бь арбітри не вспѣли ихъ вдоволити, въ такôмъ случаю мае президентъ Рузвелтъ заименувати суперъарбітра.

Венезуельске правительство зъобовязало ся вôдкладати до банку вôдъ дня 1 го марця с. р. 30 процентъ изъ своихъ доходôвъ цлозыхъ въ портахъ Ля Ґвайра и Пуерто Кабельо, щобы опосля, вôдповѣдно до рѣшеня арбітраційного суду, роздѣлити заощаджену суму мѣжь пошкодованй державы. Цѣлый довгъ Венезуелѣ выносить загаломъ около 12 міліонôвъ долярôвъ, зъ того мае заплатити сими днями, яко першу рату, 395 тысячь дол.

Дня 15. с. м. знесено бльокаду венезуельскихъ портôвъ, а бôльша половина ворожои фльоты вôдплыла вже до Европы.

Велику сензацію выкликала вѣсть, що звѣсный міліонеръ, п. Карнеґіе, жертувавъ для Венезуелѣ 340 тысячь дол. на сплату претенсій Нѣмеччины, котра була причиною венезуельскои хрізи. Грошѣ прийшли до Вашинґтону, на руки венезуельского повноласника, п. Бавена.

Сей міліонеръ дуже интересуе ся венезуельскою справою, а навѣть написавъ о нѣй недавно цѣкаву розвôдку въ однôмъ зъ найповажнѣйшихъ американьскихъ мѣсячникôвъ. Обговорюе тамъ мѣжь иншими такожь можливу вôйну мѣжь Сп. Державами и Нѣмеччиною тай старае ся доказати, що та послѣдна була-бы поборена. Въ случаю такои вôйны, додае помпатично Карнеґіе, я самъ жертвую для Сп. Державъ 100 міліонôвъ дол., а такихъ сынôвъ якъ я, мае Америка цѣлй десятки, котрй мають спромогу закупити пôвъ свѣта на оборону вôтчины. — Прекраснй слôвця, лишь мабуть не щирй. Слѣдна у нихъ хвальба и реклама для капіталістôвъ.

Середуща Америка, научена досвѣдомъ и послѣдными подѣями у Венезуели, заговорили голосно про союзъ тамошныхъ републикъ, котрый мавъ-бы бути зъорґанізованый на взôръ Сп. Державъ пôвнôчнои Америки. Вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ розпочала ся въ тôмъ напрямѣ сильна аґітація. Дрôбнй середущо-американьскй державы зрозумѣли, що они такъ довго не зможуть оперти ся сильнымъ ворогамъ, доки всѣ не возьмуть ся за руки.

Чимъ близше до весны, тымъ грôзнѣйшй вѣсти доходять зъ Македоніи, тымъ бôльшій страхъ нападае Европу передъ марою загально-европейскои вôйны. Вже теперь мають повстанцѣ 8 оружныхъ вôддѣлôвъ очайдухôвъ, кождый въ числѣ вôдъ 4 до 6 тысячь борцѣвъ, а зъ весною се число подвоить ся. Повстанцѣ що дня зводять зъ турецкимъ вôйскомъ меншй або бôльшй битвы, цѣла Македонія перемѣняе ся въ одно велике поле борбы. Зъ Вѣдня телеґрафують, що минувшого тыжня вôдъѣхавъ до Македоніи оденъ зъ найвызначнѣйшихъ проводирѣвъ повстанцѣвъ, начальникъ Саравофъ, щобы лично кермувати выбухаючимъ повстанемъ. — Саравофъ мае славу енерґічного вожда, знаменитого партизанта, хороброго та розважного борця и найзнаменитшого орґанізатора повстанцѣвъ На добавокъ знае вôнъ на память кожду яруґу, всѣ стежки и переходы въ горахъ, кождый захистъ для ворохобникôвъ и цѣлый теренъ вôйны.

Супротивъ сего можь надѣяти ся, що повстане выбухне незабаромъ зъ цѣлою силою.

На сѣмъ образку бачите героя, що своею енерґіею и пожертвованемъ цѣлого житя добувъ волю и долю для Сполученыхъ Державъ.

Хто бувъ Юрій Вашинґтонъ? Се бувъ революціонеръ, котрый пôднявъ цѣлый американьскій народъ до бунту противъ анґлійского ярма.

Хто були Анґлики? Анґлики були рôднй братя Вашинґтона, бо и вôнъ бувъ зъ роду Анґликъ.

Чи Вашинґтонъ боровъ ся зъ анґлицкимъ робучимъ народомъ? Нѣ! вôнъ боровъ ся зъ анґлійскою короною и анґлійскими богачами, панами, котрй хотѣли американьскими грошми заповнити свои дѣравй кишенѣ.

Яку славу мае Вашинґтонъ? Вôнъ мае славу першого борця за свободу. Черезъ американьску вôйну о независимôсть зачали и другй народы пробувати скидати королѣвскй и царскй ярма. Въ кôлька лѣтъ потôмъ, якъ Сполученй Державы выграли вôйну, выбухла велика революція у Франціѣ, въ котрôй простый народъ скинувъ паньскй кайданы, покаравъ своихъ гнобителѣвъ и короля карою смерти и здобувъ собѣ такй самй порядки, якъ е тутъ, въ Спол. Державахъ.

Рôжнй народы, рôжными часами, пробували того самого и зъ тыхъ свобôдныхъ Вашинґтоньскихъ думокъ выбухла революція 1848 р., зъ котрои скорыстали и мы Русины въ Галичинѣ, бо цѣсарь мусѣвъ скасовати паньщину.

Чи е то правда, що въ старôмъ краю оповѣдають на казаню, що въ 1848 роцѣ цѣсарь Фердинандъ Благій (Дурный) зъ власнои охоты подарувавъ паньщину? — Нѣ, се е брехня и туманене народу, бо цѣсарь учинивъ се зô страху передъ вѣденьскими мѣщанами, котрй повѣсили его міністра Лятура. Вôнъ самъ (Фердинандъ) бувбы такожь повѣшеный, якбы не бувъ утѣкъ, перебравши ся за кухара.

Чомужь то такого тумана пускають въ старôмъ краю? — Тому, бо за тое мають пенсіѣ изъ цѣсарско-державнои касы, а нынѣ за грошѣ братъ брата продасть. — Чи е тото правда, що австрійскй цѣсарѣ люблять Русинôвъ? — Се такожь брехня, бо за тото, що мы Русины були завсѣгды цѣсарамъ вѣрнй, насъ мали за дурнѣвъ и смѣте, пôдчасъ коли Поляки и Мадяры за тое, що бунтовали ся противъ цѣсарскои самоволѣ, нынѣ мають силу и значѣне. Нынѣ такій свѣтъ, що лише той щось значить, хто мае розумъ и силу. А такому плюгавцеви, що лиже руки и ноги паньскй, самъ той панъ наплюе въ зубы и копне ногою.

Чи може намъ бути коли пôдъ Австріевъ лѣпше? — Тогды, якъ на долони волосъ поросте. Польскй и мадярскй дѣдичѣ изъ жидами зôбють насъ на капусту усюды, выдруть намъ ґрунтъ, урѣжуть языкъ та запряжуть у ярмо якъ худобу. Вже нынѣ бôльша пайка хлопскихъ ґрунтôвъ продана, бо хлопскй довги вартують тôлько, що бôльша половина маетку, нынѣ рѣжуть намъ языки, бо не дають намъ выбирати своихъ послôвъ, абы за нашу бѣду говорили, та вже и нынѣ хлопа обернули въ ярмо, коли му дають за цѣлоденну працю 15 кр.

То може намъ треба просити опѣки у московского царя. Кажуть: що вонъ нашь, „русскій“ царь.

То, що вôнъ „русскій“ то така правда, якъ те, що хрунь може бути порядным чоловѣкомъ. Царь не е навѣть Москалемъ, а походить зъ нѣмецкои родины, — цѣлый его рôдъ и плôдъ то Швабы. Але впрочѣмь щобы вôнъ бувъ и Украинець-Русинъ, се не значить нѣчого. Царь е лише царемъ, то значить, вôнъ е розбôйникомъ въ коронѣ. Коли цѣсарь въ конституційнôй державѣ, якъ въ Австріѣ або Нѣмеччинѣ е розбôйникомъ звязанымъ конституціовь и парляментомъ, то у Росіи царь яко самодержавець е нѣчимъ иншимъ лише опришкомъ, котрый замѣсть 12 товаришôвъ мае міліонову армію изъ вôйска.

— Чи то правда, що у Росіи така побожнôсть?

У Росіи така побожнôсть, якъ у фарисеѣвъ. Молять ся такъ, абы всѣ видѣли та щобы простый народъ тримавъ ся при церквѣ и вѣривъ попамъ.

А то на що? — На тое, бо попы е царскй слуги, то они навчяють, що самъ Богъ давъ таку установу, що царь, якъ хоче, то може усѣхъ своихъ пôдданыхъ хотьбы и вырѣзати.

А чи то правдива наука? — Нѣ, се фарисейство. Релиґія, вѣра учить, що люде мають право покарати такого зверхника, котрый бы ихъ несправедливо мучивъ.

Ну, а якъ тамъ нашимъ Русинамъ у Росіи? — Такъ, гей у пеклѣ на земли. Не вôльно по свому писати, не вôльно говорити, не вôльно и думати такъ, якъ хочеть ся. За найменше пôдозрѣне шибениця, Сибѣрь, каторга и острогъ. Се все дѣе ся изъ царского розказу, бо царь боить ся, щобы нашй люде не пригадали собѣ своихъ старыхъ правъ.

А якйжь то тй старй права? — Коли Богданъ Хмельницкій здававъ Украину Московскому цареви, то пôдъ такими услôвями, що мы самй, Русины, маемо собовъ порядкувати. Самй малисьмо собѣ збирати податки, выбирати свого гетьмана, свои школы малисьмо мати, свое вôйско, свои грошѣ и т. и. подôбно якъ нынѣ е на Угорщинѣ.

А чомужь такъ не сталось? — Черезъ пôдлоту московскихъ царѣвъ а и нашихъ власныхъ Юдôвъ.

Отъ справедливо каже Шевченко, хто були нашй люде:

„Рабы, пôднôжки, грязь Москвы
Варшавске смѣте вашй паны
Ясновельможнй гетьманы“

Нашй люде верховй все гнули ся або до польского круля або до московского царя. Якъ побачивъ народъ такихъ пôдлыхъ людцѣвъ, вôдвернувъ ся вôдъ своихъ гетьманôвъ. Наше народне тѣло не хотѣло тримоти ся своихъ пôдлыхъ головъ. Зъ того скорыстали царѣ-опришки и закували насъ такъ у дыбы, якъ самымъ захотѣлось.

А чи теперь е лѣпше? — Лѣпше. хоть не зовсѣмъ. Єще и нынѣ е падлюки, котрыхъ называють кацапами, москвофулами або хрунями, котрй за московскй грошѣ хотѣлибы нашу Русь добити. — Щожь намъ дѣлати? — Упередъ всього знищити свое смѣте.

Якъ? — Поки що не сходити ся нѣколи зъ жаднымъ хруньомъ, не мати его за чоловѣка, на каждôмъ кроцѣ пятнувати его яко пôдлого зрадника.

А може и мѣжь ними е добрй люде? — Є зъ добрымъ серцемъ, але зъ дурнымъ розумомъ. То суть по найбôльшôй части недоуки,, котрй гадають, що такого мудреця, якъ небôжчикъ Наумовичь, не ма на вѣтѣ, а перечитавши „Науку“ гадають, що вже здобули освѣту. — А чи неб. Наумовичь не бувъ такій дуже мудрый? — Нѣ! вôнъ писавъ декотрй рѣчи навѣть дуже дурнй, якъ на прикладъ за выкликуване духôвъ, за ходячй столики и т. и. Зъ усѣхъ его письмъ не ма анѣ одного такого, щобы перетолковали другй народы, анѣ одного, щобы мало постôйну вартôсть. Вôнъ писавъ першій для простого народу, писавъ дещо и доброго, але богато, богато було тамъ чистѣсенькои сѣчки. — Ну, але що намъ робити? Чи гинути безъ борбы? — Нѣ! Намъ треба бути революціонерами, бунтовниками такими. якъ бувъ Вашинґтонъ.

А чи мы годнй що зробити? — Такъ, мы годнй, насъ е 30 міліонôвъ. Намъ поможуть самй Москалѣ и другй народности, котрй вже не годнй стерпѣти царского ярма та кнута. Само царске вôйско пôде противъ царя, божь у вôйску служать хлопы и робôтники, котрй не хотять иншихъ порядкôвъ, лише такихъ, якъ е тутъ, въ Сполуч. Державахъ.

Щожь мы маемо робити тутъ въ Америцѣ?

Нашимъ обовязкомъ е збирати фонды, щобы пôдпомагати той рухъ, якій хоче замѣсть цѣсарѣвъ и царѣвъ завести такій ладъ у старôмъ краю, якъ въ Сполученыхъ Державахъ. А коли выбе година борбы, мы маемь стати въ рядахъ борцѣвъ — революціонеровъ и бороти ся за волю-долю рôдного краю.

Проте споминаючи славный день уродженя борця за волю, Вашинґтона, пôднесѣмь громкій покликъ:

Най жие память Юрія Вашинґтона!

Най жие свобода!

Най жие революція!

Най жие република, Украина-Русь!

Н. С.

Привидъ.

Оповѣдане Болеслава Пруса.

(Дальше.)

Старець почавъ трясти руками въ повѣтрю и бити себе въ голову, мовь божевôльный.

— Пôду, — сказавъ, — пôду до мого вмираючого внука и буду молити ся, абы за грѣхи старцѣвъ не карано дѣтей... Боже, змилосерди ся... Боже... Боже, змилосерди ся!... — крикнувъ.

Заточуючись выйшовъ изъ кôмматы, а по хвили бѣгъ тяжкимъ крокомъ по сходахъ.

— Добрый собѣ! — сказавъ лѣкарь. — Передъ лѣтами обрабувавъ насъ и вбивъ менѣ батька, а нынѣ хоче менѣ вбити славу... Сього пацієнта не доткнувъ бы я за нѣякѣ скарбы... Вôнъ принѣсъ бы менѣ нещасте, якъ його чесный дѣдусь.,. Годѣ!.. Годѣ вже!..

Знаменитый хірургъ бувъ такъ розгнѣваный, що дрожавъ.

IV.

Докторъ ставъ ходити по кабінетѣ и шептати: — Задавка!... Неприемна історія... Й чого той старый прійшовъ сюды?... Я певный, що цѣла його брудна одѣжь перейшла заразою... Такій то ладъ на свѣтѣ!... Злочинець, коли мавъ силу, выдеръ менѣ батька и майно, а нынѣ, коли постарѣвъ ся, заражуеть ся и нападуе мôй дôмъ...

Докторъ пôдôйшовъ до умывальницѣ и вмывъ руки у слабôмъ розтворѣ сублѣмату. Потôмъ узявъ прискальце, наллявъ у нього сильно запашного плыну, прикликавъ льокая и казавъ скропити себе вôдъ стôпъ до головы.

Слово „задавка" такъ сильно запокоило його, що хотѣвъ конечно поглянути на Казя, боявъ ся одначе рôвночасно, абы зараза не перейшла на його сына...

Ище разъ умывъ руки, перебравъ ся въ иньшій сурдутъ и прошептавши „дурниця", пôшовъ до дитячои спальнѣ. Дивувавъ ся, що хочь давнѣйше сотки разôвъ стыкавъ ся безпосередно зъ хорыми на заразливѣ слабости, тôлько нынѣ найшовъ на нього страхъ, що його сынъ може заразити ся!

Дитина спала спокôйно, але въ роздразненôй уявѣ доктора почали розбуджувати ся неяснѣ пôдозрѣня. Чи не вôддыхае Казьо за скоро?... Не дуже, але всежь скоро... Чи не занадто почервонѣли його уста?... Чи нема въ фізіономіи дитины того прикрого выразу, що заповѣдае хоробу?...

Нѣ. Дитина спить тихо и здаеть ся, навѣть усмѣхаеть ся...

Якось нехотячи пôднѣсъ докторъ голову и глянувъ на ґравюру, що представляла Христа... Наразъ задрожавъ... Протеръ очи и прочитавъ написъ:

„Любѣть своихъ ворогôвъ... Робѣть добре тымъ, що ненавидять васъ и переслѣдують..."

Видно скалу заросту цвѣтами... У глубинѣ пасмо гôръ... И видно дорогу; цѣлу дорогу... Навѣть видно той корчь на скалѣ, якого доси нѣхто зъ людей не бачивъ и не мôгъ бачити, бо корчь на ґравюрѣ бувъ тежь заслоненый рукавомъ Спасителя...

Але теперъ видно и цѣлу дорогу и той корчь, бо ихъ не заслонюе вже нѣщо, бо Христосъ... зникъ!...

У першій хвили докторъ навѣть не здивувавъ ся. Йому здавало ся, що такъ власне повинно бути, що Христосъ туть непотрѣбный. Але знову прочитавъ пôдписъ: „Любѣть своихъ ворогôвъ... " — що прецѣнь не мôгъ вôдносити ся до самого краевиду. А вкôнци и той краевидъ безъ чоловѣка, краевидъ, якій докторъ бачивъ що дня цѣлыхъ шѣсть лѣтъ и на якôмъ бувъ завсѣгды Христосъ изъ приказуючою и сумною фізіономіею, изъ очима задивлеными въ иньшій свѣтѣ...

Теперь попавъ докторъ у такій настрôй, якій доси не приходивъ йому навѣть на думку. Родило ся въ ньому нове, не лише не знане, але навѣть непрочуване почуте. Здоймивъ ґравюру изъ стѣны, дотыкавъ еи рамъ, скла... Перенѣсъ еи до кабінета и тамъ вдивлювавъ ся въ неи при сильному свѣтлѣ лямпы...

Але все надармо: Христа не було!

Наразъ заблиснула йому страшлива гадка, що вôнъ збожеволѣвъ... хотѣвъ кинути образъ на землю, покликати слугъ, посылати по докторôвъ, а навѣть выбѣгти на вулицю и кричати:

— Дивѣть ся за мною! Адже я трачу розумъ!...

Але пригадавъ собѣ жѣнку и се привело його до притомности. Вôдзыскавъ хочь у части пановане надъ собою и порѣшивъ здержувати себе въ божевôльствѣ, абы жѣнка не добачила його вôдъ разу и приготувала ся поволи до нещастя.

Жѣнка!... Чижь не жѣнка сварила на него передъ пôвъ годиною за недовѣрство, а якъ вôнъ згадавъ по потребу якогось знаку зô стороны Бога, чижь не вона сказала, що божѣ знаки страшнѣ и — не треба ихъ выкликувати?..

— Знаки? Отже се може бути знакомъ? — повторивъ.

Його перелякъ побôльшивъ ся, хочь уже не мавъ тои низькои цѣхи, якою вызначуеть ся боязнь можливого божевôльства.

— Божій знакъ?... Божій знакъ?... — шепотѣвъ побѣлѣлыми устами. — Чого знакъ?... Що треба любити ворогôвъ?... Що треба добре робити тымъ, якѣ покривдили насъ?... Що... треба йти навѣть до того старця и ратувати його внука?...

Поставивъ ґравюру на столѣ, накрывъ паперами и пôдбѣгши до шафы, ставъ скоро добувати инструменты та перевязки, повторюючи машинально: „Сублѣматъ... вата... голки... рурка... тасьма... такъ, тасьма..."

— мушу ратувати ту нещасливу дитину, а може разомъ зъ нею выратую такожь власный розумъ!...

Було ледви чверть по десятôй, коли докторъ задзвонивъ до найблизшого знайомого фельчера.

— Чи можете асистувати менѣ при трахеотоміи?... — спитавъ фельчера.

— Хочь бы вы, пане докторъ, хотѣли кому голову вôдтяти, а потôмъ пришити, то и тодѣ я буду асистувати вамъ! — сказавъ фельчеръ, отолмлений ролею, до якои покликувавъ його знаменитый хірургъ.

V.

Докторъ и фельчеръ вôднайшли легко помешкане старця и його доньки та довѣдали ся рôвночасно, що гляділи ними льокатори незвычайно убогѣ. Сторожь дому, доставши вôдъ доктора кôлька золотыхъ, попустивъ вудила своей вымовѣ и пояснивъ, що те паньство задовжило ся за вугля, за муку, за хлѣбъ... А що въ додатку не платять навѣть за помешкане, то господарь выкине ихъ вôдъ найблизшого осьмого з хаты.

— Скажи господареви и склепикареви, що те паньство заплатить усе, — вôдповѣвъ докторъ.

— А знаешь хто ручить? — спытавъ сторожа фельчеръ. — Найбôльшій докторъ у Варшавѣ, якому такій, якъ твôй господарь, не вартъ чобôтъ чистити!...

— Не будьте-но, товаришу, такій скорый... — сказавъ терпкимъ тономъ лѣкарь. — Завтра — звернувъ ся до сторожа — будуть рахунки того паньства поладжені, а тымчасомъ послугуйте ся дѣтьми, за те будете вынагороджені...

Говорячи такъ, докторъ прислухувавъ ся власнымъ словамъ, абы справдити, на скôлько вони льогичні?... Мусѣвъ признати, що хочь змѣстъ ихъ новый, то все таки нема въ нихъ нѣ слѣду божевôльства.

Старець и його донька занимали одну невеличку кôмнатку на третôмъ поверсѣ. Увôйшовши туды докторъ зауважавъ, що въ помешканю зимно та що анѣ на кухонцѣ, анѣ на столѣ не було видно навѣть останкôвъ якои будь поживы.

На одному лôжку лежавъ старый, заслонивши руками голову; на другому сидѣла колись елегантна, нынѣ збѣдщена жѣнщина из шестилѣтнымъ хлопчикомъ на рукахъ. Лице дитины було сильно почервонѣле, шия напухла, вôддыхъ тяжкій, а кашель нагадувавъ гавкôтъ собаки. Деколи устававъ вôддыхъ цѣлковито и тодѣ простягала дитина руки до нещасливои матери середъ нервовыхъ рухôвъ або шарпала на собѣ старенъку одѣжчину. Можна було думати, що вона конае.

Коли докторъ, а за нимъ фельчеръ, появили ся въ кôмнатѣ, жѣнщина крикнула зъ радости, а старый здрôгавъ ся, сѣвъ на лôжку и остовпѣлымъ зоромъ глядѣвъ на прихожихъ.

— Отче... Боже милостивый... Ясьо буде выратованый!... — говорила жѣнщина.

Але по хвили огорнула ей нова трѣвога:

— Прошу васъ, пане докторъ, чи операція конечно потрѣбна? Бо...

— Леосю, — вôдозвавъ ся старый, — адже знаешь сама... сама бажала ты операціи... Видишь, що зъ нимъ дѣеть ся...

— Въ такомъ разѣ я буду при тôмъ... Я мушу при тôмъ бути... Я буду тримати його!... — сказала рѣшучо.

— Позвольте! — перервавъ докторъ, вôдзыскавши властивый спокôй, що зъ такою непоборимою силою удѣлювавъ ся хорымъ и ихъ окруженю. — Чи потрѣбна буде операція и яка, про те довѣдаемо ся доперва. Тымчасомъ будьте ласкавѣ дати намъ... горячого румянку...

(Конець буде.)

Дописи.

ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Австрійське ц. к. міністерство просвѣты польщить Русь!

Вôдъ коли въ галицькôй краевôй Радѣ шкôльнôй почала ґаздувати польська шляхта, вôдъ коли учителямъ — не лише народнымъ, але и ґімназіяльнымъ — почали лѣзти въ душу и вымагати вôдъ нихъ не учительскихъ здôбностей, але здôбностей шпіонованя ученикôвъ и впоюваня въ нихъ польсько-шляхотськихъ идей, здôбностей поліцая и польсько-шляхотського агітатора, — вôдъ тодѣ що-разъ меньше людей посвячаеть ся учительству, а въ середныхъ школахъ (ґімназіяхъ и реальныхъ) наставъ такій бракъ учителѣвъ, що туды пріймають теперь кождого, хто не мôгъ покôнчити своихъ студій, якъ прогнаныхъ зъ семінаріи теольоґôвъ, вѣчныхъ правникôвъ и медикôвъ и т. д. Тамтого року розôслала краева Рада шкôльна по галицькихъ середныхъ школахъ обѣжникъ, що хто зъ окôнченыхъ ґімназистôвъ хотѣвъ бы пôйти на фільософію (т. е. посвятити ся учительському фахови), той може убѣгати ся о стипендію вôдъ міністерства просвѣты. Очевидно, що охочихъ на стипендію трохи найшло ся, а мѣжь ними не забракло и студентôвъ-Русинôвъ, бо хто якъ хто, а Русины такѣ бѣдаки, що покôнчити школы о власныхъ силахъ имъ не ласка... Сима днями прійшло вôдъ міністерства просвѣты надане тыхъ стипендій. Надано ихъ (по 60 К. на мѣсяць) и кôлькомъ студентамъ-Русинамъ, **але пôдъ услôвемъ** що вони **зъобовяжуть** ся по скôнченю студій и зложеню учительского испита **служити 6 лѣтъ въ польськихъ ґімназіяхъ**. Се значить, що зъ одного боку міністерство просвѣты хоче забезпечити для польськихъ ґімназій въ Галичинѣ якъ найлѣпшихъ учителѣвъ (бо стипендію дôстають лишь найлѣпшѣ студенты!), а зъ другого боку хоче всѣхъ тыхъ, що могли бы по скôнченю наукъ учити въ руськихъ ґімназіяхъ, заздалегôдь звербувати для польськихъ ґімназій, а опôсля, коли Русины домагати-муть ся закладаня руськихъ ґімназій, вымовляти ся тымъ, що для руськихъ ґімназій нема учительськихъ силъ. Якъ бачимо, ц. к. міністерство просвѣты робить такъ, якъ хоче польська шляхта, за грошѣ, якѣ складае въ податкахъ и руській народъ, вербуе людей для польщеня Руси!

Що-жь на те руській народъ? До теперь обмеживъ ся вôнъ лишь на блѣденьку статью въ „Ділі", що буде дальше, побачимо... Однакъ обовязкомъ руськихъ послôвъ було бы напятнувати сю польонізаційну роботу міністерства просвѣты въ парляментѣ; обовязкомъ руського студенства пôддати ту роботу заслуженôй критицѣ на студентськôмъ вѣчу; обовязкомъ тыхъ студентôвъ-Русинôвъ, що дôстали стипендію на такихъ понижаючихъ ихъ народну гôднôсть услôвяхъ, не приняти тои ц. к. польсько-шляхотсько-австрійськои ласки, чи властиво юдиного гроша; обовязкомъ теперѣшныхъ управителѣвъ „сецесійного фонда", дати тымъ студентамъ, коли вони дѣйстно бѣднѣ, постôйну запомогу або постарати ся для нихъ о вôдповѣдне заняте, абы вони не були змушенѣ за „шматъ гнилои ковбасы" записувати душу и продавати свои найлучшѣ силы польськôй гакатѣ!..

Жидъ мусить бути Полякомъ!

Якъ вамъ певне звѣстно, по галицькихъ школахъ а навѣть въ галицькôй конскрипціи причисляють Жидôвъ до Полякôвъ. Послѣдными часами проявивъ ся мѣжь жидами національный т. зв. сіоністичный рухъ, и деякѣ жиды — ученики середныхъ школъ зажадали вôдъ шкôльныхъ дирекцій, абы ихъ причисляти не до польськои, а до жидôвськои народности. Коли-жь на се дôстали вôдповѣдь, що жидôвськои народности нема, и кождый жидъ — се „Polak mojżeszowego wyznania", — тодѣ вони — чи зъ переконаня, чи „на збытки" польськимъ дирекціямъ — записали себе до руськои народности. Але въ Галичинѣ пôдъ управою польсько-шляхотськихъ злодѣѣвъ не вôльно бути безкарно Русиномъ, то-жь и сей поступокъ жидôвъ охрещено сей часъ „гайдамацькимъ бунтомъ", а теперь переводять ся по школахъ въ тôй справѣ слѣдства, въ котрыхъ найбôльше „чудесъ" доказуе ц. к. краевый инспекторъ Jancio Lewicki, Русинъ зъ роду. Якъ бачите у насъ таке, що „Tu polski kraj i polski bóg i król! Po polsku gadaj albo gębę stul!"

Москвофільській льокай польськои шляхты зъ дипльомомъ доктора теольоґіи.

Пôдъ сю хвилю кождый въ Галичинѣ знае, що се нѣхто иньшій, якъ „атецъ докторъ Ніколай Семйонофъ" — по батькови — руському хлопови звычайный Никола Семенôвъ — адміністраторъ греко-католицькои парохіи въ Коломыѣ. Якъ бувъ адміністраторомъ руськои церкви св. Варвары у Вѣдни, то тамъ уѣдавъ на руськихъ робôтникôвъ и наробивъ усюды такихъ свиньствъ, що мусѣвъ чимъ скорше выносити ся звôдти; а теперь кидинить въ Коломыѣ. На Рôздво напавъ скажеными словами на тамошну руську ґімназію, еи ученикôвъ и учителѣвъ, называючи всѣхъ лайдаками, гунцвотами и иншими „богоугодными" словами, и взываючи родичѣвъ, абы своихъ дѣтей якъ найшвидше попереписували до польськои ґімназіи. А коли про се написали руськѣ ґазеты, то вôнъ розмазавъ сю справу въ москвофільськôй шматѣ „Галичанінъ" и въ найпоганѣйшихъ польсько—шляхотськихъ шматахъ. Ну, и очевѣ зъ сего вже суть: въ коломыйськôй ґімназіи ведеть ся слѣдство...

Москвофільська партія

вôдбула недавно свôй зъѣздъ, на котрôмъ було коло сотки старыхъ попôвъ, коло пôвъ сотки москвофільського молодого „нарыбку" та коло 50 збаламученыхъ селянъ. Зъ того зъѣзду найбôльше замѣтне, що коли мосвофільськѣ „рабіны", якъ Мончаловскій, Дудикевичь и иншѣ, доказували, що стрейкôвъ не треба, почули вôдъ селянъ такѣ „заявы признаня", якъ: „Вы продали ся ляхамъ! Вы служите шляхтѣ!" На разѣ удало ся зацитькати селянъ тымъ, що обѣцяно выслати до Вѣдня депутацію противъ фонетики, але се мабуть не на довго поможе...

Шахрайство зъ парохіею при церквѣ св. Варвары въ Вѣдни.

Въ лѣтѣ мин. року дôставъ на сю парохію презенту о. д-ръ Василь Левицкій зъ Риму, обнявъ еи, ажь тутъ теперь міністерство надае ту саму презенту о. Шихови, котрый въ пропозиціи бувъ ажь на третôмъ мѣсци, але — видно — мавъ бôльше протекціи. Що зъ того выйде, побачимо...

Дрôбнѣ вѣсти

Національно-демократична партія заложила у Львовѣ „Народну Канцелярію", въ котрôй будуть полагоджувати ся рôжнѣ партійнѣ оправы.

У Львовѣ зачала выходити разъ на мѣсяць „Добра Новина", часопись украинськои соціялістичнои партіи, призначена для російськои Украины.

10. лютого, 1903. р. **М. Л.**

Passaic, N. J.

Дня 26 с. м. спôткало велике нещасте Ивана Корендуу, Русина зъ Горчины, Галичина. Вôнъ выбравъ ся зъ рана до роботы до котрои ѣздивъ треномъ, а коли мавъ вже сѣдати на тренъ, надъѣхавъ другій потягъ несподѣвано такъ, що нещасный не маючи де схоронити ся, бувъ спôйманый мѣжь двома тренами де надходячій потягъ переѣхавъ ему черезъ ногу. Єго взяли заразъ до шпиталя и покалѣчену ногу вôдрѣзали.

Такъ то бувае; нѣхто не знае де и яке нещасте може его спôткати. Нещасный мае въ краю жену и одну дѣтину, не належавъ до жадноѝ орґанізаціи, а ще доперва 3 мѣсяцѣ тому, якъ приѣхавъ (вже другій разъ) до Америки. Для того напоминаю всѣхъ Русинôвъ зъ Passaic-у и околицѣ щобы не опущали ся на нѣчию помôчь, але приступали до нашои орґанізаціи и до Р. Н. Союза, бо то нашъ ґрунтъ тутъ въ Америцѣ, де такъ богато нещастя трафляе ся щоденно.

Антоній Кузмичь.

Gimli Man. Can.

Минувшого тыжня вôдвѣдавъ насъ тутъ о. И. Заклиньскій. Посвятивъ въ кôлькохъ мѣсцяхъ кладбища и руску церковь на тавншипъ 18., ренчи 3.. Поводжене мавъ о. И. З. натуральне.

Що до головной рады церковной въ Ґімли и Плейсантгомъ трудно дѣло обʼяснити на разѣ, понеже рапорты зъ побôчныхъ мітинґôвъ еще до теперь головному секреторови не предложенѣ, що конче належало зробити.

Кô[...]а днѣвъ тому молодець застрѣливъ дѣвчину черезъ вôкно въ хатѣ. Говорять що межи молодыми була завязана любовь и що молодець зробивъ се черезъ неосторожность нехотячи. Виновника забрала поліція.

Зъ однои стороны смутокъ, зъ другои радôсть ажь серце скаче—весѣль тутъ тôлько, що и не знати, где бы лѣпше ити а ту ажь по осикахъ голосъ скрыпки долѣтае. А понеже я зъ того всього не бувъ нѣгде на весѣлю хотяй просили, желаю всѣмъ женихамъ веселого поводженя зъ подругою а якъ Богъ поможе десь въ осени запрошую ся за кума.

Незабудько.

Carbondale, Pa.

Почтена редакціо „Свободы" прошу приняти моихъ кôлька слôвъ до своеи часописи:

Бувъ я минувшои недѣлѣ въ Мейфілдъ; выѣхавъ я зъ дому, бувъ дуже красный часъ; приѣхавъ я на Мейфілдъ, рушила ся велика буря, а то було на саме Стрѣтеніе Господне. Чувъ я вôдъ старыхъ людей, що якъ велика буря на Стрѣтеніе, то медвѣдь свôй гавзъ вже розбирае, бо ся лѣта сподѣе, а якъ тепло, то буде довго зима тревати. Але Богу дякувати, що на Мейфільдъ досить сильна буря була, то есть въ Бога надѣя, що весна скоро буде. Але то якось перемѣнно, не зовсѣмъ правда що старѣ люде повѣдають. Хотяй на Стрѣтеніе буря була, але о. батюшка хотѣвъ собѣ буду еще ставити зô своимъ дякомъ, але батюшкови зовсѣмъ не вдалось. О. батюшка хоче, щобы парафія зробила угоду, що несмѣе до рока его выгнати, хоче, щобы всѣ три брацтва прибили печатки на угодѣ, але знакъ тому, що о. батюшка сподѣе ся до рока печатокъ на плечахъ. Зôгнавъ о. батюшка парафіяльный мітинґъ, нѣбы-то купити гавзъ о. Обушкевича на шторъ, докупити цмингаря и постарати ся о гробаря, бо якбы хто померъ, то небуде кому грôбъ выкопати, бо и гробаръ подякувавъ — не хоче бути.

Выйшовъ о. Обушкевичъ зъ красною честію зъ Мейфільдъ, такъ само дяко-учитель, та бо и гробаръ утѣкае. Ей! панове діректоры мейфільдскѣ! не смѣйте ся зъ чиеи бѣды, бо за чиею ваша иде.

Ало конець кôнцемъ, то вы о. батюшка сподѣйте ся въ короткôмъ часѣ доброго посвѣдченя и тыхъ мейфільдскихъ печатокъ, бо попамятаете ихъ за русскій мѣсяць.

Кирило Ющакъ.
Лемко зъ Устя.

Fernie, B. C.

Въ B. C. Canada, застрайкували майнеры въ трохъ плейзахъ, а то Fernie, Michael, и Morrisy. Въ Crows nest Pes. Coal Co. та компанѣя знижае чимъ разъ менчу платню, торѣшного року якъ вамъ вѣдомо [...] експльозіи, застрайкували майже всѣ майнеры але ж[...] була за коротка кипіеня к[...] ніѝска, то выстрайкували не зле, бо комп. об[...] ц. вôдъ тона а комп. [...] бôтникамъ причинила ½ годины роботы а 11. с. м. зôбрала[...] ла до с[...] дана, т[...] роботу[...] ню, ал[...] дуть т[...]

ти ажь доки комп. невдарує еще ½ години и зъ 10 ц. вôдъ тона низше.

Страйкъ почавъ ся 11 с. м. 1903 р.

Йосифъ Изоньскій.

УВАГА: Не треба кракати, якъ ще стерва не ма. Дай Боже, щобы страйкъ удавъ ся якъ найлѣпше.

Ред.

Jersey City, N. J.

Про выродну матѣрь въ Америцѣ.

Уникайно и не пôдпирайно жидôвъ

Въ Америцѣ не тôлько можь подыбати и мѣжь Русинами выродного батька, але также и матѣрь.

Передъ 5 лѣтами одна жена зъ Лѣщинь (Галичина) родомъ вышла за мужь другій разъ и на налягане свого другого любого мужа вôдогнала вôдъ себе свою рôдну десять-лѣтну дитину именемъ Теклю Х. и выслала ѥи саму треномъ зъ Парісонъ, Па. до Джерсі сіти до ѥи теты! — Дитина приѣхала въ ночи до Гобокенъ и нѣхто не вышовъ противъ неи, анѣ не знала, до кого удати ся; проте зачала плакати; але одна жидôвка заговорила до неи по польски и взяла ѥи до Неварку, де за 2 роки працювала тяжко въ „dry goods" шторѣ на Prince str. за дармо; вôдъ жидôвъ скоро переняла ихъ бесѣду и научила ся говорити по жидôвски. Єи укрывали передъ христіянами. Коли она зачала плакати и допытувати ся чи далеко є Дж. Сіти, бо тамъ є ѥи тета, то жиды говорили ѥи, що страшно далеко (хоть лишь ½ годины ѣзды карою).

Коли она пробувала на силу утечи вôдъ тыхъ жидôвъ, то завезли ѥи до Нюйорку на 16 улицю и тамъ дали ѥи знову на службу до жидôвского одного штору, де звышь 2 роки служила майже задармо.

Одного разу случайно збесѣдувала ся въ ґросерни зъ одною полькою, котра одной недѣлѣ завела ѥи до Дж. Сіти, и тамъ пригадала собѣ, що ѥи мати писала ся Пав. якъ, а ѥи тета вовеся Домка! Нитка по нитцѣ, поволи вôднайшла свою тету Д. жену Ст. Я. де знайшла щиру христіяньску опѣку, и досыть довго мучили ся зъ нею, нѣмъ пригадала собѣ свою рôдну руску бесѣду и молитвы.

Теперь маючи около 16 лѣтъ, згадана дѣвчина цѣлкомъ вже призвычаила ся до Русинôвъ и есть надѣя, що если буде дальше слухняна и если буде выстерѣгати ся злыхъ людей, то буде зачисляти ся до порядныхъ рускихъ дѣвчатъ въ Дж. сіти.

Повеже жиды такъ въ старôмъ краю якъ и тутъ въ Америцѣ ссали и ссуть руску кровь, длятого Русины повинні вже разъ прійти до розуму и перестати жидôвъ пôдпирати, бо жиды були и суть великими ворогами Русинôвъ.

Громадянинъ.

Beaver Creek, Alta. Can.

Почтенна Редакціо!

Прошу помѣстити тихъ пару стрôчокъ въ вашôй любôй „Свободѣ": Зо всѣхъ сторôнъ зъ Канады надходять вѣсти, а зъ нашого Біверкрику нѣхто нѣчого не напише, хотяй суть такі, що покончили въ краю по кôлька клясъ, то они сплять. Отожь тое спонукало мене лето написати.

До насъ приѣхало трехъ священиковъ міссіонарôвъ, о. Строяків зôстае мѣжь нами, о. Филясъ на Біверъ Лейкъ, а о. Дѣдикъ зôстае на Ребітъ Гілъ, за Едмонтонъ 15 миль. Ревні просвѣтителѣ народу и невтомимі ширителѣ Слова Божого. Хотяй и зима, морозы перешкаджають, то нарôдъ сходить ся численно, абы послухати такъ красной науки, вôдъ нашихъ душпастирôвъ. Нарôдъ прозрѣвае; навѣть ті, котрі вôдступили вôдъ нашои вѣры и церкви, то маемъ въ Бозѣ надѣю, же назадъ повернуть до нашого стада бо вôдъ коли приѣхали до насъ отцѣ духовні, то наставъ спокôй въ вѣрами, що насъ такъ непрошені опѣкуны баламутили. Вже москвофільство и латинництво потахло помѣжь нами. Въ насъ вôдбувъ ся мітинґъ въ недѣлю праотцѣвъ, и выбрали слѣдуючій церковный комітетъ: Иванъ Данчукъ, Сенько Андрухôвъ, Демко Вѣтякъ провізоры; Антôнъ Слобода касіеръ, Стефанъ Паничь заст. касіера, Алексій Карпецъ секр., Михаилъ Линякъ и Федько Паламарчукъ контрольоры. На мітинґъ зôбралось до 200 народу и при тôмъ урадили, щобы взяти перміть и звозити дерево на будову церкви. До теперь вже звезли до 500 штукъ дерева смерекового и соснового, зъ весною будуть зачинати будову. Заразъ на мітинґу прибуло до касы $16, за коляду зôбрали $30; до теперь вызше 50 дол. Мы дôстали пляцъ пôдъ будову церкви (40 акрôвъ) вôдъ уряду сипарского, ще 1899 р., якъ бувъ мѣжь нами о. П. Тимкевичь, але вороги хотѣли намъ го вôдобрати. Той сипяръ що мы дôстали на нѣмъ 40 акрôвъ, заплативъ Федько Прочиньскій и казавъ, що мы не маемо жадныхъ 40 акр. та що вôнъ заплативъ цѣлу фарму, а ще до того зъоравъ той пляцъ и цминтарь, що о. Тимкевичь посвятили, хотяй бувъ на нѣмъ хрестъ и оденъ грôбъ. Мы старали ся о другій пляцъ; пôшлисьмо до офісу въ Едмонтонъ и розповѣли о нашôй справѣ зъ Прочиньскимъ. Тамъ сказали намъ, що Прочиньскій заплативъ лише 120 акр., а 40 акр. есть нашихъ пôдъ будову церкви. Такъ мы вôдобрали вôдъ него той пляцъ въ маю 1902 р. и заплатили сьмо за него $10. Положене есть дуже добре, бо сходять ся двѣ дороги, тавншіпові и ранчеві. Тожь братя Русины тримаймо ся одной вѣры и мовы, и той пѣснѣ, котру намъ наша мати спѣвала, якъ насъ колысала и обминаймо тыхъ ворогôвъ, що на каждôмъ кроку старають ся зловити насъ въ свою сѣть и злучаймо ся до єдности, бо въ єдности сила, а тогды засвѣтить намъ сонце въ нашôмъ вôконци.

Алексій Карпецъ.

Pleasant Home, Man. Canada.

Насамъ передъ перепрашаю всѣхъ ч. читателѣвъ „Свободы" що подаю тутъ сихъ пару точокъ, котрі лише нашу кольонію интересують а все таки мене кортить се написати щобы бôльше людей знали що и на нашôй кольоніи є файні люде котрі одно говорять а въ серцю инше думають. На нашôй кольоніи т. е. въ Плесентъ Гомъ будують ся теперь разомъ 2 церкви, 2 милѣ одна вôдъ другой. Отже мимо всѣхъ суперечностей які малисьмо зъ сей причины мѣжь собовъ то въ конци кождый честный парафіянъ подумавъ, що церква церквѣ не буде на перешкодѣ и зъ тою думкою запросили мы людей на вѣче вôдъ обохъ церквей и врадили, щобы разомъ обѣ церкви (т. є обѣ громады) давали спôльно на утримане для священика, а Юрко Волчукъ, завѣдатель одной зъ тамтыхъ церквей вставъ и подякувавъ всѣмъ, що згаджають ся на тое, и самъ сказавъ що церква церквѣ не буде на перешкодѣ, и всамôй рѣчи слибъ були принаймѣ хоть проводирѣ честні, тобы було добре, бо насъ тутъ є около 800 греко-католикôвъ то мы можемо дати утримане одному душпастырю. Алежь-бо на 25. ян. 1902. въ Gimli о. И. Заклиньскій посвящувавъ церкву, а днемъ передъ тымъ нашъ Юрко Волчукъ пôшовъ до о. Заклиньского и просивъ щобъ о. Заклиньскій такъ старали ся, щобы нашу церкву переробити на резиденцію для священика а тая церква що вôнъ будуе то щобъ була церковь на цѣлу кольонію...

Пане Волчукъ! самі собѣ подумайте, чибы пасувало, щобы священикъ мешкавъ на цминтари межи гробами? а друге ще незнати чибы священикъ на тое згодивъ ся, щобы ще за житя мешкавъ межи усопшими? Незнати чи вы пане Волчуку казали правду о. Заклиньскому, яка рôжниця є мѣжь нами а вами що мы не можемъ прійти до згоды? тай здае ся що и не прійдемо. Чи памятаете, якъ казалисьте що вы тому ничь не противні що мы будуемъ другу церкву, а вже въ свята рôздвяні зборонялисьте нашимъ колядникамъ ходити зъ колядовъ въ другôй ренчи, а самі де лише булисьте то набрехалисьте въ кождôй хатѣ, бо казалисьте що мы не будуемо церкву, але читальню и школу. Вы дуже на насъ наговорили що мы сякі та такі але знайте що мы такими будемо и на дальше, а зъ вами ничь не хочемо мати спôльного бо вы є чоловѣкъ для справы громадской небезпечный, бо якъ ще вчащавъ до васъ о. Кулявый, то еслибы були люде не спротивили ся тобы ваша церква була вже давно Кулявымъ въ рукахъ. Вы ще и теперь тяжко вздыхаете за Кулявымъ, але ще тымъ часомъ сего не можете выявляти, бо зъ вашой хаты говорено, що волѣли бысьте видѣти десять Кулявыхъ, якъ одного о. Заклиньского. Отже хоть мы въ очахъ вашихъ радикалы то мы такими будемо и дальше, а зъ вами не хочемо мати ничь спôльного. Єсли вы творите особну парафію то до насъ вы не маете жадного дѣла, чи мы будуемо церкву а хочьбы и читальню то мы въ своей хатѣ самі ґаздуемъ, а що ся тычить резиденціи для священика, то сли дасть Богъ докôнчити нашу церкву, то мы самі безъ васъ будемо ся старати щобы священикъ мавъ помешкане, а вамъ на розумъ кажемо що чи буде о. Заклиньскій, чи другій священикъ то тутъ мае бути лише одна церква, такъ пророкувавъ той що бувъ минувшого разу, а въ тôмъ покаже будучность.

Иванъ В. Дрогомирецкій.

(Мы подаемо сю допись лише длятого въ „Свободѣ", щобы справа прояснила ся та настала якась згода.)

Ред.

Jersey City. N. J.

Протестъ.

Противъ злобнои и неправдивои дописи зъ Джерсі сіти Н. Дз. помѣщенои въ нюйорскôй ґазетѣ „Правдѣ" дня 22. януара ч. 2-ге, пôдъ заголовкомъ: „О пôдлости о. Пôдгорецкого".

Подаемо до публичнои вѣдомости, зъ порученя цѣлого нашого комітету церковного, слѣдуючу заяву зôзнану пôдъ присягою и при свѣдкахъ:

Jersey City, N. J. Feb. 10. 1903.

Заява!

Заявляю симъ, що я Семанъ Млинарикъ, парафіянинъ нашои рускои церкви въ Jersey City, N. J., а также членъ бр. св. Петра и Павла, жаднои такои бесѣды, о якôй споминае ся въ нюйорскôй ґазетѣ „Правдѣ" ч. 2, зъ 22 януара 1903 пôдъ заголовкомъ: „О пôдлости о. Пôдгорецкого", нѣколи зъ нашимъ душпастиремъ о. Н. Пôдгорецкимъ не мавъ; та що о. Н. Пôдгорецкій мене нѣколи не просивъ абы я пôйшовъ до Нюйорку бити редактора „Правды", а тымъ менче, менѣ жадныхъ грошей за побите Виктора Гладика не обѣцявъ.

Также заявляю, що я нѣкому о тôмъ анѣ не повѣдавъ, що нѣбы то о. Пôдгорецкій просивъ мене абы я бивъ Гладика; анѣ менѣ нѣхто того не повѣдавъ що мене о. Пôдгорецкій просить, щобы того редактора набити.

Тое все зôзнаю пôдъ присягою при свѣдкахъ и кладу мôй власноручный пôдпись.

Семанъ Млинарикъ

СВѢДКИ: Кузма Курила

Илько Тарбай.

На той пôдставѣ комітетъ церковный завôзвавъ Василя Коваля на мітинґъ до оправданя ся, а по переслуханю показалось, що та допись Василя Коваля походить вôдъ кôлькохъ людей, котрі его силою намовили до писаня; и хотяй Василь Коваль твердивъ, що може на то присягати що его имена не було на дописи, лишь самъ редакоръ „Правды" пôдложивъ его однакъ комітетъ узнавъ одночасно найбôльше винныхъ Василя Коваля, и вконци самъ призвавъ ся до блуду и вины, длятого засудивъ самъ себе на $10. кары на нашу церковь и обѣцявъ вôдкликати згадану допись въ „Свободѣ". Нашъ комітетъ однакъ тымъ не задоволивъ ся и усунувъ его зъ уряду колектора церковного ажь до кôньця року.

Длятого мы низше пôдписані стаемо въ оборонѣ чести нашого священика о. Николая Пôдгорецкого и заявляемо, що такъ тая допись, якъ и другі подôбні, котрі часто повтаряють ся въ ґазетѣ „Правдѣ", суть злобными и неправдивыми. Мы до теперь нѣчого пôдлого на нашôмъ священику не знайшли — а противно, можемо похвалити ся его добрыми дѣлами.

Вôдъ комітету церкви св. Петра и Павла.

Jersey City, N. J. Feb. 12. 1903.

Предс. Лешко Билиньскій,
заст. предс. Петро Бабякъ,
секр Кость Кирчôвъ,
радні: Левелей Ґула,
Дионизій Голодъ,
Теодоръ Цвилякъ,
Николай Пупчикъ,
Иванъ Карлакъ.

·THE·WASHINGTON·FAMILY·

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый		
26	Ч.	Мартиніяна
27	П.	Авксентія
28	С.	Онисима, Евфрозины
1	Н.	Мартъ. Сиропуст. Памф.
2	П.	Теодора
3	В.	Льва папы
4	С.	Архіпа, Теодота

— **Легке** землетрясене навѣстило минувшого мѣсяця полудневo-схôдну Галичину. Мѣжь иншими дало ся оно чути въ селѣ Городници повѣта городеньского и въ Щитôвцяхъ пов. залѣщицкого. Въ обохъ случаяхъ чути було глухій пôдземный гуркôтъ, неначе-бъ ѣхали тяжко наладовані возы. Всѣ посудины въ хатахъ дрожали, але шкоды не було нѣякои.

— **200-лѣтный** чоловѣкъ живе, якъ доносять російскі часописи, въ Томску (Росія). 200 лѣтъ, се не лучае ся часто! Є вôнъ вдôвцемъ вôдъ 123. лѣтъ. Мавъ сына котрый померъ 1824 р. въ 70 роцѣ житя, а памятае добре царя Петра Великого. Все те ствержено на основѣ метрикъ и церковныхъ книгъ. Старець не може ходити, бо ноги, що ходили 200 лѣтъ по свѣтѣ божôмъ, не хочуть вже служити добре, але память, зôръ, слухъ и апетитъ мае ще знаменитый.

— **Зъѣздъ** галицкихъ москвофілôвъ вôдбувъ ся дня 4. с. м. у Львовѣ. Приѣхало залаломъ поверхъ 100 попôвъ, кôльканайцять свѣтскихъ интеліґентôвъ и около 60 притягненыхъ ними селянъ. Зъѣздъ можна сказати, не дописавъ. Коли оденъ зъ проводирѣвъ, „господинъ" Мончаловскій, зачавъ кричати на страйки и лаяти „украінцофъ" за страйкову аґітацію, а потягати за панами, середъ селянъ, що вже вôдъ довшого часу глядѣли недовѣрчиво на „твердорусского" референта, счинивъ ся шумъ и гамôръ. Дали ся чути оклики: „вы тримаете зъ панами! вы служите Ляхамъ!" и т. д. Рôвно-жъ по рефератѣ, якъ вôдчинено дискусію, повторило ся те саме. Селяне выступали зъ острыми закидами противъ москвофільскихъ дурисвѣтôвъ, провінціональна интеліґенція подѣлила ся, ажь ледви кôлькомъ найбôльше вплывовымъ кацапамъ удало ся знову „сконсолідувати" розбиваюче ся „собраніе". Щобы затерти дуже кислый настрôй поставивъ „господинъ" Марковъ внесене, абы выслати до Вѣдня депутацію зô скаргою на Полякôвъ за „куцехвостую" фонетику, та зъ жаданемъ щобы правительство завело въ школахъ науку московскои мовы. Пополудне ве „засѣданіе" занявъ рефератъ економічный при чѣмъ знову зачала ся сварка про страйки. Середъ депресій помѣжь селянами и певного невдоволеня мѣжь бôльше критичною частиною интеліґенціи „совѣщаніе" замкнено, а „господинъ" Мончаловскій и ему подôбні радили, що будуть могли далѣ дурити селянъ акцією противъ фонетики и [illegible] ся передъ Гитарбургомъ що ихъ дѣяльность не лишаесь безъ успѣху.

— **Коло** Тюксонъ, Ариз. зъударивъ ся поспѣшный поѣздъ зъ особовымъ, при чѣмъ розбила ся одна льокомотива и 3 ваґоны, а 25 осôбъ погибло на мѣсци. Раненыхъ є о много бôльше.

— **Число** Славянъ є о много бôльше вôдъ числа всѣхъ Нѣмцѣвъ. Ческій професоръ Нідерле оголосивъ у найновѣйшôмъ выпуску журнала Slovensky Prehlad статистику Славянъ, котрыхъ начисливъ 138 міліонôвъ 591 тысячь 800, а именно: Росіянъ и Русинôвъ 95 міліонôвъ 300 тыс. (зъ того є 30 міл. Русинôвъ але ческій русофілъ взявъ всѣ народности разомъ), Полякôвъ 19 міліонôвъ 124 тыс., Чехôвъ 9 міл. 500., Сербо-Хорватôвъ 8 міл. 210 тыс., Болгарôвъ 4 міл. 850 тыс., Словінцѣвъ 1 міл. 450 тыс. и Сербо-Лужичанъ 156 тыс. 800. — Всѣхъ Нѣмцѣвъ мае бути пôсля Нідерле 85 міліонôвъ. Выходить изъ сего, що славяньскі племена перевысшають числомъ и великимъ засобомъ животныхъ силъ всѣ прочі народы Европы.

— **При** стинаню старого каштана въ селѣ Радезъ, департамента Айверонъ, у Франціи найдено въ спорохнавѣлôмъ деревѣ людскій костякъ, зъ котрого найгрубші кости и черепъ добре заховали ся. Кромъ того найдено кôлька гузикôвъ, монету зъ 1552 року и які-сь кусники военныхъ набоѣвъ. Зъ тыхъ ознакъ мѣркують ся знатоки, що то буде костякъ вояка, котрый въ часѣ войны, що тамъ велась передъ 350 лѣтами, мусѣвъ скрити ся въ дуплѣ спорохнѣлого дерева и зъ незвѣсныхъ причинъ вже зъ него бôльше не выдобувъ ся.

— **Нещасте** на мори. На побережу Нортъ Керолейны и Вирджініи лютувавъ дня 17 с. м. такій гураґанъ, якого вôдъ давна не затямили. Корабель „Olive", котрый курсувавъ помѣжь Франклинъ и Иделтонъ, Н. К. бувъ киненый гураґаномъ на скалы близь Вудли, Ва. и такъ швидко почавъ тонути, що мало хто зъ подорожныхъ вспѣвъ спасти жите. На кораблю було тодѣ 22. осôбъ, зъ котрыхъ потонуло 17. Прочихъ 5. уратовано по кôлькохъ годинахъ борбы, зъ розбурханымъ моремъ.

— **Вôзникъ** Пет. Мікаледженъ зъ Філадельфіи, Па. покуривъ собѣ, що ажь ну. Зъ арсеналу въ Френкфортъ, коло Філадельфіи, Па. перевозивъ вôнъ на зелѣзничій дворець кôлька пакъ пороху и прочихъ выбуховыхъ матерій. На дорозѣ забагло ся ему покурити, та зле на тôмъ вышшовъ. Вôдъ искры зъ люльки експльодувавъ порохъ въ пакахъ тай вже було по куреню... Вôзъ, конѣ и вôзникъ були рознесені на дрôбнесенькі кусники, [illegible] люльки и слѣду не осталo. [illegible] експльозія покалѣчила також двохъ прохожихъ, що случайно находили ся коло мѣсця катастрофы.

— **Война** зъ вовками. Про незвычайну и страшну подѣю доносять зъ Румуніи. Середъ тамошнои людности доховавъ ся доселѣ звычай святкуваня свята Трехъ Царѣвъ, незалежно вôдъ урочистости Йордана, веселымъ хороводомъ т. зв. „Віклеімъ" На чолѣ такого хороводу йде попереберанныхъ трехъ царѣвъ зъ великою свѣятчою звѣздою, а цѣлый хороводъ спѣваючи мандруе, зъ одно села до другого. Въ понедѣлокъ, 19. м. м., на хороводъ зложеный зъ 7 спѣвакôвъ, въ часѣ переходу шляху зелѣзничого пôдъ стацією Сігленъ напало велике стадо вовкôвъ. Узброені тôльки въ палицѣ нещасливі сѣльскі хлопцѣ мусѣли звести зъ вовками завзяту борбу, въ котрôй неминучо були бы всѣ впали жертвою зголоднѣлыхъ звѣрюкъ, коли бы не спостерѣгли тои борбы пасажири надъѣздюючого поѣзду. Поѣздъ въ поли ставувъ, а пасажири поспѣшили на помôчь бѣднымъ хлопцямъ; чотирохъ зъ нихъ вже одначе не жило, а трехъ було страшно покалѣченыхъ и ихъ вôдвезено до найблизшого шпиталя. Взагалѣ вовки въ протягу бѣжучои зимы суть страшною язвою въ Румуніи; зголоднѣлі звѣрята кидають ся на людей, такъ що переѣздъ сѣльскими дорогами є дуже небезпечный. Такъ н. пр. кôлька селянъ ѣхали на двохъ санкахъ до мѣсточка Панчу зъ поросятами; въ дорозѣ напали на нихъ вовки, а селяне спасли ся тôльки тымъ, що вôдъ часу до часу кидали вовкамъ поросята. На щасте засôбъ выстарчивъ, доки не доѣхали до мѣста, бо въ противнôмъ случаю були-бы погибли.

☞ **Просимо** нашихъ читателѣвъ, щобы при змѣнѣ адресы подавали також свій давный адресъ.

Редакція

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
by the Svoboda Publ. Co.,
111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Без[illegible] въ дописей не [illegible]но.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѣ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Уваги.

Дня 21-го лютого бувъ въ Олифантѣ баль брацтва св. І. Хрест. Баль вôдбувъ ся въ найбôльшôмъ порядку при загальнôй охотѣ и веселости. На тôмъ балю вписало ся до брацтва **80 новыхъ** членôвъ, а до Р. Н. Союза пристало **19 членôвъ**. — Сей баль може послужити яко прикладъ и доказъ, що то може еднôсть. На баль зайшло было пару хрунѣвъ, котрѣ зъ завистею споглядали, яка любовь и згода е помѣжь „радикалами“ та якъ культурно мы умѣемо забавляти ся. Брацтво св. І. Хрест. е теперь найбôльше на цѣлôй американьскôй Руси, бо мае понадъ 250 чл. Честь Олифанцкимъ „радикаламъ“!

Дня 22-го лютого вечеромъ о год. 7½ вôдбувъ ся въ Олифантѣ святочный мітинґъ въ честь Юрія Вашинґтона. Въ красно пристроенôй гали рускои школы виднѣвъ ся на сценѣ образъ Вашинґтона, прибраный у цвѣты и американьску хоругов. Вступне слово выголосивъ зъ жаромъ о. Н. Струтиньскій, вказуючи на Вашинґтона яко першого борця за свободу. Схôдность борбы, яку зъ роду Анґликъ Ю. Вашинґтонъ провадивъ зô своимижь „братьми“ Анґликами нехай послужить доказомъ усѣмъ тымъ, котрѣ роспинають ся за еднôсть зъ „всерусскимъ“ царемъ и его прислужниками, що хотяй бы и рôдный братъ посягнувъ за волю робучои клясы, мусить ся вести зъ нимъ борбу ажь до загину. Ю. Вашинґтонъ яко голова борбы о независимôсть рôдного краю та яко духовый батько „правъ чоловѣка“ кинувъ на ввесь свѣтъ думку высвободженя зъ пôдъ ярма царѣвъ та панôвъ. Вôнъ бувъ духовымъ творцемъ французскои великои революціи та революціи 1848 р., котра освободила рускій народъ изъ панщизняного ярма. Тому и мы Русины маемо обовязокъ вдячности для памяти Юрія яко героя, котрый усѣмъ поневоленымъ людямъ бажавъ краснои долѣ. Бажане, щобъ усѣ Русины переняли ся думками найпершого въ свѣтѣ „бунтôвщика“ та щобъ и въ насъ появивъ ся чоловѣкъ тои мѣры та характеру, що Вашинґтонъ, закôнчило бесѣду о. Н. С.

Народъ, биткомъ заповнившій галю, въ пôднеслôмъ настрою выслухавъ сеи рѣчи и давъ выразъ своему одушевленю черезъ гучнѣ оплески. — Вôдтакъ наступили хоры, 3 деклямаціѣ и 2 дуеты, котрѣ выконавъ хоръ прекрасно пôдъ управою п. Михайла Паздрѣя. Оплески не умовкали, а дуетъ п. Паздрѣя и п. Анны Лабовскои мусѣвъ бути повтореный. — Святочный сей вечеръ закôнчивъ ся народными имнами „Ще не вмерла Украина“ — „Не пора Москалеви й Ляхови служити“ и „Якій то вѣтеръ шумно грае“. — Мавъ бути мітинґъ а перетворивъ ся у патріотичный вечеръ — ажь жаль було до дому ити. Оттакъ вѣдай пересидѣлобъ ся цѣлу нôчь, щобъ роскошувати ся такимъ пôднесенымъ настроемъ. Честь проте Олифантцямъ, що умѣють высоко нести прапоръ людскости и свободы!

Олифантскѣ „радикалы“ остро взяли ся до хрунѣвъ. Завели на парохіяльнôмъ мітинґу тікеты до церкви и не впускають нѣкого безъ тікету. Въ наслѣдокъ того вже днесь розпродано около 700 тікетôвъ, а доходъ церковный за 2 мѣсяцѣ выносить перешло $1000.00.

Хрунѣ хотѣлибы розпочати битку у церквѣ, але мы не хочемо на то дати ся скусити; мы по просту заарештували вже одного изъ нихъ, а кождого слѣдуючого, котрый бы пхавъ ся силою до церкви, заарештуемо виростъ черезъ шерифа. Вже теперь богато зъ такихъ, що хилили ся до нихъ, приходять до розуму та звертають ся на „радикальну“ сторону.

„Премудрый“ редахторушь вôдъ преглупои „Брехнѣ“ написавъ до Олифантскихъ хрунѣвъ, щобы заложили читальню на статутахъ общества Качковского. Чи зрозумѣлисьте? Вôнъ радить имъ одже, щобы зробили подане до cesarsko-królewskiego „namieśnictwa“ у Львовѣ и щобы то намѣстництво позволило имъ у Сп. Державахъ заложити читальню. Бо прецѣнь се есть одна зъ точокъ въ статутахъ общества Качковского. Ну! Якъ уже въ Америцѣ нашѣ декотрѣ люде до такого приходять розуму, то шкода тыхъ грошей, якѣ они выдали на шіфкарту.

Що пишуть про о. Н. Струтиньского, мовбы мавъ вôд'ѣхати вскорѣ до Канады, се ложь. О. Н. С. мае досыть роботы въ Сп. Державахъ при орґанізаціѣ американьскои Руси. Впрочѣмъ е ще велика купа кацапского смѣтя, а о. Н. С. хоче еще потрудити ся, щобы помочи тое смѣте до ґрунту вымести. Русь американьска мусить стати чистою! На се не поможе анѣ о. Обушкевичъ анѣ о. Ольшевскій. Простѣть возлюбленіи кацапы и кацапенята, але мусите щезнути.

Вôдповѣди

на пытане въ справѣ фармъ.

Yorkton, Assa. Canada.

Пане Редакторъ! на ваше запытане вôдписую вамъ:

1. Наша кольонія Асінібоя.

2. До мѣста намъ 27 миль але невдовзѣ будемо мати колѣю помѣжь фармы.

3. Желѣзниця приходить лишь до мѣста Йорктону.

4. Земля у насъ чорна, пѣсковата; дуже красно родить пшеницю, жито, ячмѣнь, овесъ, бараболѣ и всяку ярину. Сѣножатей е досыть. Лѣсъ маемо: осичина, береза, тополя и ялина; цѣны на лѣсѣ тутъ не ма, бо кождый мае свôй, а хто не мае, то заплатить на офісѣ 25 центôвъ и мае право брати зъ лѣса на хату, стайню и фарму обгородити. Воды текучои мало, але кождый надбае керницю дуже легко, 2 або 3 сяжнѣ е вода. Рôвнина дуже красна всюда; мочарôвъ не ма анѣ камѣня.

5. Деревъ овочевыхъ не ма а то длятого, бо часомъ цвѣтъ вымерзае, длятого нѣхто не кохае дерева.

6. Дерева на будову е досыть.

7. Пшениця, жито, ячмѣнь, овесъ, горохъ, бараболѣ и решта ярины дуже красно удають ся.

8. Цѣны збôжа: бушель пшеницѣ 40 и 50 центôвъ, овесъ 25, жита и ячменю нѣхто не хоче, бараболѣ 25 цнт., кукурузы тутъ не ма.

9. Клімать дуже здоровый; зима острѣйша якъ въ краю. Поры року: весна, лѣто, осѣнь и зима.

10. Русинôвъ е дуже богато.

11. Церкви ще не ма, але гадаемо класти.

12. Вôльныхъ фармôвъ ще е досыть, а за компанійцку фарму треба дати 600 до 800 долярôвъ.

13. За сброблену фарму треба дати 1000 долярôвъ.

14. Фармерôвъ може ся ту помѣстити и тысячь; порожнои землѣ ще е богато.

15. Пара добрыхъ коней коштуе 200—300 долярôвъ, пара добрыхъ волôвъ 100 до 130 дол., найлѣпша корова 45—50 дол., вôзъ 56, плугъ 20—30, сани 27, косярка до травы 55, граблѣ до сѣна 25, машина до жатя збôжа 170, сѣвачка 70, діски рубати скибы 20 дол.

16. Найдалѣ вôдъ 6 лѣтъ нашѣ Русины то вже мають деякѣ досыть худобы и фармы вже орють, мають вже и машины а то всього тутъ доробились; зъ краю прийшовъ неоденъ безъ цента а тутъ вже файно ґаздуе, бо и я самъ 3 роки тутъ зъ краю, принѣс'емъ на 2 коровы, а теперъ маю 7 штукъ худобы, а мѣжь тымъ пару волôвъ до роботы, пшеницю вже маю свою.

17. Околиця дуже вôдповѣдна, здорова и весела. Податку жадного нѣхто не платить, е кольонія Нѣмцѣвъ вôдъ 15 лѣтъ а податку не мае. Тутъ землѣ еще нѣхто не купуе, бо ще е богато вôльныхъ фармôвъ, тутъ ще всьо вольне. Зарôбокъ также е, а минувшого лѣта було 2 дол. и бôльше на день и бордъ. Всьо що тутъ опису, е истинна правда.

Зъ поважанемъ.
Дмитро Олѣйникъ.

Beaver Creek, Alta Can.

Я читавъ въ „Свободѣ“ що вы хочете знати о слѣдуючихъ вôдповѣдяхъ. Отже жь перша вôдповѣдь:

1). Сеся кольонія называе ся Альберта.

2). До найблизшого мѣста е 30 миль и называе ся Форъ Саскачеванъ.

3) До желѣзницѣ е 50 м. а декотрымъ е и по 80 — 100 м.

4) Земля есть всѣляка и глиниста и пѣсковата зъ чорноземомъ и декуда е що и самый пѣсокъ, але урожайный; е лѣсы и чистѣ поля и е сѣножати и пасовиска и вода и багниска и потроха декуда горовата але мало бôльше е ровнины.

5) Овочевыхъ деревъ тутъ нема нѣгде.

6) Будôвляный матеріялъ есть дерево у лѣсахъ або хто хоче може си купити дощокъ есть 100 фітôвъ по $10. $15. и $18. $20. и $25.

7) Збôжа удають ся добрѣ и файнѣ такѣ ґатунки: пшениця жито и ячмѣнь и овесъ а тѣ иньшѣ городнины барабуля капуста морковь горохъ и иньшѣ ґатунки удають ся файнѣ но тôлко огôрки и фасолѣ не будуть, бо за зимно у осени.

8) Зима есть всѣляка часомъ морозы и тепло декотрои зимы есть снѣгу богато а декотрои нема що мусять возами ѣздити и лѣто такъ само часомъ дощь и е часомъ погода часомъ суть мокрѣ и сухѣ и осѣнь такъ само и весна.

9) Русинôвъ въ числѣ незнаю але меньче бôл може бути до 1000 а мо и бôльше.

10) Церкви суть 3 а одн зъ нихъ въ процесѣ а школы и дому парафіяльного ще нема.

11) Суть ще землѣ вôльнѣ але не много, дуже трошка але суть сыпляры котрѣ ся платить за акеръ по $5½ и по $6.

12) За готову фарму выправлену и оброблену изъ ґосподарствомъ изъ будинкомъ треба заплатити $1000 е и танше.

13) Фармерôвъ може ся ще помѣстити и съ кôлька сотъ.

14) За коня платить ся якъ до коня е по $100. и по $75 и суть по $50 и $40 $30 коровы $50 $40 и $35.

15) Ґосподарскѣ машины коштують яко жниварка косярка и сѣячка жнив. $150. до 175 дол. косярка $70 до 75. изъ грабярковъ сѣвачка $75 до 80. вôзъ 80. плугъ по $16. 20. и $29.

16) Деякѣ суть по 15 по 10 7 и 2 роки на фармѣ. Хто довго на фармѣ то мае файне ґосподарство и якъ кому Богъ благословивъ а котрѣ лишь 2 роки то ино мае фарму та деяку корову котрѣ бѣднѣ приѣхали зъ краю а котрѣ богатѣ то покупили сипляры и худобу.

17) Околиця есть добра и весела и уродлива.

Василь Романюкъ.

Історія москальофільства въ Америцѣ.

(Дальше.)

Кумъ не кумъ — зъ черешнѣ на долину.

Представивши всю ничтожнôсть всѣхъ гадокъ и „коникôвъ“ Правды, мы лишили еще одну важну справу майже нетыканою. Мы показали нашимъ читателямъ религійну правду „Правды“, мы дôткнулись москальофільского пустого говореня про еднôсть Русинôвъ и Москалѣвъ, мы спôмнули о ихъ ненависти до фонетики и до фонетичныхъ книжокъ, та мы не розъяснили ще вôдношеня самого обряду до руского житя и до москальофільскои партіи. Звѣсно, москальофілы голосять, що они обрядъ шанують и ставлять понадъ все. И мы имъ того за зле не беремо, бо й мы нашъ рускій обрядъ любимо и почитаемо. Та въ ихъ вôдношеню до обряду мы чуемо певный фальшь, певне фарисейство.

Мы знаемо, що кожда религія мусить мати якійсь обрядъ, и що въ обрядѣ тежь, такъ само якъ въ науцѣ, вôдбиваесь ясно кожда религія.

Наша религія есть християньска — тай обрядъ нашъ христіяньскій.

Чи такъ у москальофілôвъ? На жаль, мусимо сказати, що у нихъ обрядъ и религія не въ вôдповѣднôмъ вôдношеню находить ся. Обрядъ, якій они шанують, и котрый мы шануемо, есть христіяньскій; та не такъ зъ религіею.

Наша религія есть христіяньска, та ихъ, якъ мы бачили, есть религіею, котра навѣть зъ религіею азійскихъ поганъ не може выдержати порôвнаня. Правда, они кажуть, що они христіяне, що они вызнають христіяньску вѣру, та що зъ того? Чи мы мыслимо, имъ вѣрити? И чи можна имъ вѣрити, имъ, що по словамъ Господнимъ вымавляють тôлько, „Господи, Господи“, а творять цѣлкомъ не такъ, якъ Господь приказавъ. Нѣ! мусимо ихъ слова розôбрати, а ихъ дѣла освѣтити не въ свѣтлѣ обряду, а въ свѣтлѣ религіи. Причиною того есть се, що обрядъ не може запановати цѣлого житя, а религія нетôлько може, але мусить мѣжь тыми людьми, котрѣ называють ся Христіянами. Обрядъ пануе въ церкви, а религія въ церкви и на свѣтѣ. Щасливый той народъ, котрый все и всюда шануе обрядъ и религію! Та горе тому, котрый тôлько обрядъ шануе въ церкви, а религіи не знае въ своимъ житю и у своихъ родинахъ! Сей народъ нѣколи не може пôднести ся. Сей народъ вкôнци анѣ обряду свого не буде шанувати. Бо не религія на обрядѣ, а обрядъ на религіи опирае ся. Колижь народъ о религійну правду анѣ о религію не старае ся, а хоче тôлько обрядомъ жити — то народъ вкоротцѣ упаде такъ зô своихъ силъ, що його черезъ довшій часъ не змо[illegible] пôднести до якого-небудь значѣня. А о то [illegible]рають ся москальофілы. Они пôдносить в[illegible] роду обрядъ, може и зъ правдивои любо[illegible] правдивого розумѣня всѣхъ справъ народу [illegible]ого житя.

Черезъ той бракъ ихъ розумѣня и вôдчут[illegible] религійныхъ основъ, а шанованя въ практи[illegible] [illegible]мого обряду, ихъ дѣяльнôсть публична [illegible] [illegible]лякихъ не-религійныхъ учинкôвъ, котрѣ та[illegible] вôдбивають ся на самôмъ народѣ.

Мы не можемо тутъ всѣхъ ихъ учинкôвъ [illegible]вити, анѣ ихъ судити. Най ихъ Богъ судить! [illegible] нашѣ слова не були пустыми, мы мусимо бод[illegible] [illegible]ка при[illegible]мѣрôвъ зъ ихъ дѣяльности, и то о [illegible] [illegible]жливе, [illegible]лишь зъ публичнои, навести. Найк[illegible] свѣдоцт[illegible]омъ нашихъ слôвъ буде самъ о. Обу[illegible] О. Обушк[illegible]евичъ есть москальофілемъ чистои к[illegible] [illegible]яльнôсть [illegible]його була довгимъ рядомъ москальоф[illegible] „подвизан[illegible]й“, а вôнъ самъ е найвызначнѣй[illegible] правдивымъ [illegible] ихъ провôдникомъ. Будемо навод[illegible] ко такѣ спр[illegible]авы, котрѣ ширшому загалови суть [illegible]но звѣснѣ, а до того такѣ, котрѣ суть допевн[illegible]

За часъ свого побуту въ Америцѣ о. Обу[illegible] перебувавъ найперше въ Шенадорѣ, и зъ того [illegible]ста вышла допись о нѣмъ, котра була помѣ[illegible] тогдѣшнôмъ „Р. Словѣ“ п. Дениса Салея, ко[illegible] тôмъ же мѣсяци подаемо, почавши вôдъ знаме[illegible] заголовку:

Кумъ не кумъ — зъ черешнѣ на долину.

(Дальше буде.)

Справоздане касове
„Р. Н. Союза“ за мѣсяць януарій 1903.

Число приходу	
370	Buffalo, N. Y. Бр. св. І. Хрест.
371	Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла
372	Charleroi, Pa. М. Р. Н. С.
373	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая
374	New York, N. Y. М. Р. Н. С.
375	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Илін
376	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.
377	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.
378	Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла
379	Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.
380	Simpson, Pa Бр. св. Василія (за дец.)
391	Eleanor, Pa. Бр. св. Михаила
382	Trauger, Pa Бр. св. І. Хрест.
383	Deslege, Mo. Бр. св. І. Хрест.
384	Olyphant, Pa. Бр. св. І. Хрест.
385	Buttler, Pa. Бр. св. Михаила
386	Munissing. Mich. Ив. Цѣслякъ
387	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.
388	Elizabeth, N. J. М. Р. Н. С.
389	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая
390	Shamokin, Pa. Бр. І. Іосифа
391	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая
392	Mckessen, Pa. Бр. св. І. Хрест.
393	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса
394	Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла
395	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород. (за дец.)
396	Ramey, Pa. М. Р. Н. С
397	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія
398	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая
399	Simpson, Pa. Бр. св. Василія
400	West Moreland City, Pa. Бр. св. Михаила
401	Edwardsdale, Pa. Николай Сасъ
402	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.
403	St. Louis, Mo. Бр. св. Михаила
404	Bellevernon, Pa. Бр. Пр. Богород.
405	New York, N. Y Тов. Зоря
406	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрест.
407	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла
408	Amsterdam, N. Y. З. Пастырнакъ
409	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богород.
410	Breslau, Pa. Бр. св. Андрея
411	Ansonia, Conn. Бр. св. Петра и Павла
412	Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.
413	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія
414	Scranton, Pa. Бр. св. Прор. Илін
415	„ „ Г. Роздѣльскій
416	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрест. (за Sept. 1902. р
417	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.
418	Mayfield, Pa. Бр. Кир. и Методія
419	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Петра и Павле
420	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.
421	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород.
422	Scottdale. Pa. Бр. св. І. Хрест.
423	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.
424	Shamokin, Pa. В. Старинщакъ часть довгу
425	Powhatan, Pa. Бр. Пр. Богород. (за Nov. 1902
426	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богород.
427	Brooklyn, N. Y. М. Р. Н. С.
428	Chicago, Ill. Мойсей Куриловъ
430	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая
431	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.
432	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород. (за ян. и февр.
433	Seymour, Conn. Бр. св. І. Хрест.

Приходъ въ януару б. р.
Зъ перенесеня готôвка въ 1902. р.

Разомъ приходъ
Разомъ розходъ

Готôвка въ банку зъ кôнцемъ януара
Готôвка пожички

Загальный станъ касы зъ кôнцемъ януара $10.

А. Шаршонь, касіеръ — С. Ядловскій, секретарь

Ник. Пôдгорецкій, контрольоръ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.... М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. касіера.................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ...............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута...............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..............Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.................Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Нив. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 81, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только 70 центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете 600 доляровъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ дôстанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекурацін (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретарôвъ „Союза“, щобы подавали точнй адресы новоступившихъ дорослыхъ членôвъ „Союза“, записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы“. Такъ само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякй змѣны адресôвъ членôвъ „Союза“, списъ членôвъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, вôдъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы“.

Въ мѣсяцю януару и февруару 1903 приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Нове Братство св. Йоана Крест. въ Seymour, Conn.
Болтко Михаилъ
Стефановскій Иванъ
Висоцкій Семенъ
„ Стефанъ
Верхняньскій Сперидонъ
Шебешовичь Деовізій
Біличь Федоръ
Марчь Данько
Ковка Иванъ
Барна Осифъ
Марчь Иванъ, дитина
Лендьелъ Иванъ
Горощакъ Павло
Козаль Стефанъ, дитина
Марчь Митро
Чупа Иванъ
Ч. 17 Галевый Антонъ
Тарбай Євка, дитина
Левандовска Єва „
Ч. 33. Куперъ Юрко
Ч. 52. Гуменникъ Елена
Ч. 28. Семелякъ Антонъ
Михайлубъ Матій
Качмаръ Семко
Йонакъ Миколай
Дембѣцкій Миколай
Ч. 58. Поглодъ Миколай
Ч. 16. Риндошь Михаилъ
Ч. 27. Фудзякъ федоръ
Ч. 7. Тиханьскій Осифъ
Янкевичь Микола, дитина
„ Михаилъ „
„ Василъ „
Ч. 69. Стислый Михаилъ
Ч. 42. Кузмякъ Емілія, дитина
„ Осифъ „
Носаль Иванъ „
Ч. 50. Ґрозикъ Михаилъ
Ч. 32. Сѣраковскій Йосифъ

Прошу уважати!

Всѣ, котрй потребують календарѣвъ Р. Н. Союза, нехай пишуть по нихъ не до редакціи „Свободы,“ але на адресу головного секретаря Союза.

Mr. S. Yadlowski, Box 76 Jersey City, N. J.

Редакція.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str. JERSEY CITY, N. J.

— **Вôспа** появила ся опять въ Скрентонѣ, Па. Въ цѣлôмъ мѣстѣ занедужало доси 29 особъ, зъ котрыхъ 3 померло. Кôлька школъ публичныхъ замкнено въ наслѣдокъ сего.

— **Надъ** особою безпекою Плевого, російского міністра справъ внутрѣшныхъ, котрого покликано до ратованя абсолютизму въ Росіи, чуває теперь цѣла ватага явнои и тайнои поліціи. Се сполучене, розумѣе ся, зъ значными коштами. Пôсля обчисленя кореспондента часописи „Освобожденія,“ выдае скарбъ державы на ту цѣль 800 тысячь рублѣвъ рôчно. П. Плеве е отже найдорожшимъ міністромъ въ свѣтѣ.

— **Пачка** динаміту експльодувала въ Страссо, на Угорщинѣ, въ домѣ, замешканôмъ двома робôтниками, наслѣдокъ чого цѣлый дôмъ вылетѣвъ у воздухъ, а у всѣхъ сусѣдныхъ домахъ на 1000 метрôвъ довкруги попукали вôконнй шибы. Оба робôтники погибли. Причиною нещастя була имовѣрно необережность.

— **Трибуналъ** судіѣвъ присяжныхъ въ Льоґроно, въ Испаніи, засудивъ католицкого попа, о. Вальдеканта, пароха зъ Торресилѣ, на кару смерти за убійство. Сей пôпъ, якъ доказали многй свѣдки, зарѣзавъ свою любовницю, котрои не мôгъ позбути ся иншою дорогою. Жде его за се шибениця.

— **Вовки** роздерли въ маковецкôмъ окрузѣ, шариского коміт. на Угорщинѣ, одного робôтника, котрый повертавъ зъ роботы.—Угорскй часописи доносять, що въ цѣлôмъ тôмъ коміталѣ намножило ся дуже богато вовкôвъ. Ити тамъ въ лѣсъ, на поле або подорожувати безъ бôльшого гурту, значить те саме, що наражувати ся на неминучу смерть.

— **Славный** російскій письменникъ-волокита Максимъ Ґоркій найнявъ ся въ Москвѣ за простого вôзника, щобы зъ близька приглянути ся житю-бутю вôзникôвъ. Розумѣе ся, що здѣлавъ сесе потайки и змѣнивъ свое назвище, одначе незмôгъ довго укривати ся. По кôлькохъ дняхъ хтось звернувъ бачнѣйшу увагу на интеліґентного вôзника и по нитцѣ дôйшовъ до клубка, а публика дознала ся, що вôзникомъ е загально любленый и поважаный Максимъ Ґоркій. Въ виду сего Ґоркій мабуть не остане довго на своѣй посадѣ, а буде спонуканый взяти ся до иншои роботи або змѣнити мѣсце свого побуву. Въ противнôмъ случаю замучать его, бо кождый, а найбôльше женщины, хочуть ѣздити зъ нимъ.

Треба при тôмъ запримѣтити, що Ґоркій ѣздить по цѣлôй Росіи, и студіює жите всѣхъ кругôвъ російскои суспôльности. Перебиравъ ся вже за рубача, селянина, рыбалку, жида, цигана-волокиту и пр. а опôсля въ прекрасныхъ оповѣданяхъ описувавъ ихъ жите. Бѣда лише, царскій урядъ ненавидить и переслѣдуе его подобно, якъ переслѣдувавъ нашого ґенія Тараса Шевченка. Темнй силы всегда ненавидять апостолôвъ правды и свободы.

— **Минувшого** тыжня вôдбували ся въ Олифантѣ, Па. выбори кôлькохъ вызначнѣйшихъ урядникôвъ нашого мѣста. Мѣжь иншими выбрано: посадникомъ („борджісомъ“) готельничого Дж. М. О'Брайна; скарбникомъ Т. М. Вілемса, а поборцемъ податку (тексъ колекторомъ“) Джяна О'Конера, також готельничого. Замѣтне, що нашй люде брали дуже слабу участь въ выборахъ, хочь мають въ Олифантѣ рѣшаючій голосъ. Другій разъ се не повинно повторити ся, бо картка до голосованя е въ Америцѣ наймогутнѣйшимъ оружемъ

— **Касіеръ** майнерскои юніи въ державѣ Илинойсъ, Авґустъ Воремберґъ, укравъ 1.100 долярôвъ зъ юнійныхъ грошей и утѣкъ до Колорейдо. Поліція выслѣдила и увязнила дефравданта въ мѣстѣ Лоисвілъ, Кол. але грошей мало при нѣмъ найдено. Все пропивъ и проѣздивъ.

— **Бувшій** президентъ републики Сальвадоръ, Карльосъ Езета, умирае зъ нужды въ домѣ пріюту для убогихъ въ Сенъ Франсиско, Кал. Прійшовъ вôнъ до Сп. Державъ передъ кôлькананайцятьма роками и привѣзъ велике майно. Живъ одначе по великопаньски, розкидавъ грошѣ и прогайнувавъ усе. Нынѣ дожидае смерти въ пріютѣ для убогихъ.

— **Кажуть**, що мѣжь людьми лучають ся найстрашнѣйшй звѣрѣ, и се е свята правда. Нѣяка звѣрина не способна до такихъ звѣрствъ и жорстокостей, якъ чоловѣкъ. Хто не вѣрить, най послухае що стало ся въ Сентервілъ, коло Монтісело, Н. Й. — 40 лѣтна женщина, Лафаетъ Тейлоръ, застрѣлила своего мужа, а опôсля, порѣзала его трупа на куснѣ тай вразъ изъ одежею спалила въ печи. Коли трупъ згорѣвъ на уголь, жорстока жена пустила его зъ вѣтромъ, а кости потерла, змолола на млинку, змѣшала зъ мукою и дала куремъ зъѣсти. Потôмъ старанно знищила слѣды крови тай розпустила вѣсть, що мужъ покинувъ еѣ. Мимо того злочинъ не укрывъ ся. Про цѣлу подѣю знала 14-лѣтна дочка убійницѣ и зрадила свою матѣрь. Звѣрску жену арештовано передъ кôлькома днями.

— **Наслѣдкомъ** великихъ морозовъ, снѣжныхъ завѣй та недавного неурожаю панує въ пôвнôчнôй Швеціи страшный голодъ. Мешкають тамъ Лапанцѣ, що займають ся головно рыболовлею и ховомъ товару. Теперь у нихъ така нужда, що многй пухнуть зъ голоду. Найнещаслившѣйшй е малй дѣти, котрй мруть тысячами, бо родичѣ не мають чимъ прокормлювати ихъ.— Шведы и Данцѣ, що мешкають бôльше на полудне, збирають по всѣхъ усюдахъ грошѣ, щобы уратувати своихъ братôвъ вôдъ неминучои загибели. — Въ Сп. Державахъ и Канадѣ зôбрано такожъ для голодуючихъ около 25 тысяць долярôвъ.

— **Пана** Володимира Гнатюка, знатока житя-бутя угорскихъ Русинôвъ и редактора „Літер. Наукового Вѣсника“, найповажнѣйшого журнала въ Галичинѣ, именувала Наукова академія въ Петербурзѣ своимъ членомъ кореспондентомъ. Ся почесть стрѣнула п. Гнатюка саме тодѣ, коли выѣздивъ на островъ Корфу для поратованя здоровля.

Де есть мôй мужъ?

Иванъ Косцельникъ зъ Ridge коло Олифанту? Пôдчасъ страйку въ лѣтѣ покинувъ мене зъ 4 дрôбными дѣтьми и доси не вернувъ.

Хто-бы що знавъ за него, най напише до „Свободы“ або на адресу:

Anna Koscielnyk
Olyphant, Pa.

ВСЯЧИНА.

Кôлько книжокъ на свѣтѣ.

Французка часопись „La Revue“ подає въ приближеню обчислене, кôлько книжокъ е на свѣтѣ. Розумѣе ся, що се обчислене не може бути докладне, бо въ нѣмъ узглядненно лише тй книжки, якй е въ публичныхъ бібліотекахъ та въ збôркахъ звѣсныхъ ученыхъ, а вôдтакъ и въ книгарняхъ. Але якъ бы лишь половина зъ поданыхъ чиселъ була досить вѣрна, то вже се число показало бы, яку велику силу книжокъ продукують нынѣ. Отже пôсля того обчисленя е въ пôвнôчнôй Америцѣ 700 міліонôвъ книжокъ; зъ того 420 міл. въ шафахъ ученыхъ авторôвъ и адвокатôвъ, 62 міл. въ книгарняхъ и у накладчикôвъ, 8 міл. въ рукахъ школьнои молодежи. Въ захôднôй Европѣ е 1800 міл. томôвъ, въ сходнôй 460 міл. (якбы обчислене було точне, то выходило бы зъ него, що у сходнôй Европѣ е ледви четвертина топ потребы книжокъ, що въ захôднôй Европѣ, бо й просвѣта у сходнôй Европѣ стоить ще далеко позаду, що й дѣйсно е). Въ прочихъ частяхъ свѣта звышь 240 міліонôвъ. На цѣлôмъ свѣтѣ мае бути 3200 міл. книжокъ. Щорôчный приростъ доходить до 75.000 томôвъ, зъ чого припадае на Нѣмеччину 25.000, на Францію 13.000, на Италію 10.000, а на Анґлію 7.000. Прочй краѣ не берути ся въ рахубу, бо въ нихъ щорôчна продукція книжокъ е мала. Зъ публичныхъ бібліотекъ мають найбôльше книжокъ. Народна бібліотека въ Парижи 3 міліоны; Британскій музей въ Лондонѣ 2 міл., царска бібліотека въ Петербурзѣ 1½ міл., въ Берлинѣ 1 міл., въ Штрасбурзѣ 769.000, у Вѣдни 600.000, въ Монаховѣ 550.000, въ Оксфордѣ 550.000, въ Липску, Копенгазѣ и Штутґартѣ по 500.000. Коли наконець зважити, що въ Нѣмеччинѣ выдають що року пересѣчно 2000 томôвъ всѣлякихъ повѣстей, въ Анґліи 1513 томôвъ, а въ иншихъ краяхъ вже значно менше, то приходить ся до переконаня, що въ Европѣ пôдъ зглядомъ шереня книжокъ бере верхъ Нѣмеччина, а тымъ самымъ и ширить ся нѣмецка культура.

Три мыши.

Одному цареви приснивъ ся дивный сонъ: три мыши. Одна товста, друга худа а третя слѣпа.

Царь сейчасъ приликавъ до себе весельчака (блазна), якого нарочно державъ на дворѣ на те, щобъ рѣшавъ усѣ важкй пытаня.

Весельчакъ подумавъ и вôдгадавъ цареви сонъ такъ: „Товста мышь — се вашй міністры. Худа мышь — нашъ нарôдъ. А слѣпа мышь се вы, ваше величество“...

Изъ рос. переклавъ Яр. Вес.

Сынъ про батька.

Якъ думае сынъ про тата, о сѣмъ пише одна ґазета ось якъ: „Десятилѣтный хлопець думае, що его батько дуже богато знае: пятнацятилѣтный, що й вôнъ знае тôлько, що его тато; двацятилѣтный сынъ гадае, що знае вдвое тôлько, що его батько; зъ 30. рокомъ думае сынъ, що може деколи мôгъ бы спытати батька о пораду; коли жь сынови минуло вже 40 лѣтъ, то здае ся ему, що его тато таки щось бôльше знае вôдъ него; зъ 50. рокомъ знову починае радити ся батька, а по 60. рокахъ, якъ вже батька не стало, уважае за найрозумнѣйшого въ свѣтѣ.“

Рапортъ войта.

Въ одномъ селѣ бувъ судія зъ комѣсаремъ абы выловити волоцюгôвъ, що страшно крали конѣ. Сидѣли кôлька днѣвъ, але жаденъ злодѣй не показавъ ся. Судія вôдъѣхавъ и наказавъ вôйтови, абы що тыждня присылавъ ему рапортъ, чи не явились въ селѣ якй волоцюги. За тыждень дôставъ судія такій рапортъ вôдъ вôйта: „Доношу покорне, що вôдъ коли панъ сендзя зъ комѣсаромъ вôдъѣхали, нѣякихъ бôльше макабундôвъ у насъ нѣхто не видѣвъ. Иванъ Бульба, начальникъ“.

Братя робôтники!

Трохъ Вашихъ братôвъ, честныхъ Русинôвъ и членôвъ „Союза“ сидить въ арештѣ. Дôстались они тамъ не за злодѣйство, або за яку другу провину, але за те, що пôдчасъ страйку боронили робôтничу справу. Братя! Жены и дѣти тихъ 3 робôтникôвъ, хотять ѣсти а ихъ мужѣ и вôтцѣ сидять замкненй въ арештѣ! Але ще не конець на тôмъ, бо компаністы старають ся всѣми силами, щобы они були засудженй на довгй лѣта арешту.

Братя, поможѣть имъ! Сежь не чужй люде, а вашй рôднй братя; се не скебы, а юнійнй робôтники майнеры.

Жертвы присилайте на адресъ редакціи Свободы, Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Кожда хочь и найменча жертва буде публично поквитована и за кожду хочь найменчу жертву дякуе вамъ въ имени увязненыхъ вже напередъ

Комітетъ.

Купуйте книжки!

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй тутъ поданй.

Грошѣ присилайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Американьскій шляхтичь	15
Ближнй, оповѣданя	1.00
Безъ працѣ, казка	20
Борба класъ	10
Багнітки	10
Біблія мала	30
Байки молодшимъ и старшимъ	25
Богацьку галапу зъ вечера, комедія	70
Возпитъ Генщель	30
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	15
Вôдкрите Америки	10
Гумористика	10
Гамлетъ	90
Голодъ, Кн. Гамсуна	1.00
Доcлѣды зъ поля статистики	10
Духъ часу	80
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Комаха Самбина	25
Енеїда Котляревского	50
Економічне положеня руськихъ селян въ Угорщинѣ, Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русинôвъ (1903)	25
Кльод Ге	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	10
Коваль Бассимъ	60
Казки Ґрімôвъ	25
Казки Ґрімôвъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Карби — гуцульскі новелі	50
Казка про жида	10
Лихій день, комедія	10
Молитвенникъ „Хвалите Господа“	$1.20
Молитвенникъ „Осанна“	40
Молитвенникъ для старшихъ	50
Молитвенникъ для дѣтей	40
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	10
Народнй казки	10
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Нарід в неволі	10
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя С. Макара	15
Оповѣданя зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришокъ Яношикъ	30
Пригоди Дон-Кіхота	25
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русинôвъ противъ мадярского тысячолѣтя	10
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Покарана ложь, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	30
Паньскй жарти	30
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ оправ.	50
Розказы про силы природы	10
Русины пряшівскої епархії	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	15
Свекруха, комедія	20
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	10
Словаки чи Русины	10
Тарасъ Бульба	50
Творы Ст. Руданьского	50
Тимко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	10
Чума горячая	10
Читанка для III. класы	15
Читанка для IV. класы	15
Якъ повставъ свѣтъ?	10
Яблочниръ, комедія	15
Як козам роги виправляють	10

SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

ОДИНОКА РУСКА НАРОДНА ДРУКАРНЯ въ Ню-Йорку ВАСИЛІЯ САРИЧА. ВЫГОТОВЛЯЄ ВСѢ ДРУКАРСКИ ПРАЦѢ, чи фонетикою або етимольогією писани.

Пишѣть пôдъ адресою:
V. V. SARYCH,
517 E. 13th St., New York.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. е на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзджае тôльк каждого понедѣлка и четверга вôдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ паперы и повномочія.

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn.,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Также посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убраняхъ. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пішлете вашимъ гроши до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найлѣпшій салунъ въ свѣтѣ, а называе ся:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

Гаврiилъ Малиннякъ
Гуртовный складъ (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого гатунку.

Братя! заходьте у сього!

B. J. Keogh.
Продае всякій напитки темперенційнѣ, вайсбѣръ и селеры.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГІ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЕ СКОРО.
Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦА ПОХОРОНОВЪ.
Вынаймае такожъ „коричъ" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300 PEARL and MULBERRY st.
SHAMOKIN PA.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA

Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣлякe мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
По анґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ людé е,
Що такъ смачного мяса нѣгде не е;
Другѣ бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милѣ братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджeный. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРГЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НІЧ НЕ КОШТУЄ ВАМ ЧИТАТИ ТОВАР! [illegible] ків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошна експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебанiи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звѣдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Глухоту

також шум в ушах лічить в найкоротшім часі. За тану цїну. Пишить сей час. Всякі поясненя даром. Лічимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невиліч[illegible]. Одинокий заклад сего рода Ам[illegible]ка клініка St. Louis, No 2[illegible] Str.

Выробляе братскій машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробы высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ по коштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?
Дуже часто пытаешь самъ себе!

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ"
ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображае собѣ, сколько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ
„ПЕДОМЕТЕРЪ"
мѣряе и записуе кождый твôй крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Цікльометеръ" для біціклісты.

Всѣ граючѣ въ пилку, турісты, подорожнѣ а властиво всѣ, котрѣ ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА": его можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядае подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ" коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашъ може рôвнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Его можна урегулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Если не можете его достати въ вашомъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, если зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуемо аґентôвъ.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскій и звычайнѣ.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый также хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкритый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдинвъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленe, безсонницю, пригноблене, гістерію, паралѣжь, трясене, ударъ, епілепсію, танець св Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Его добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корыста, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 рази тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове. Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ОТВОРѢТЬ ОЧИ
И ЧИТАЙТЕ, А ЩО ЧИТАЕТЕ, ТО СОБѢ ДОБРЕ ЗАУВАЖАЙТЕ.

Хто собѣ тіи стрôчки зауважае, той буде мати зъ того хосенъ.

Если сте хори, уважайте, якому лѣкарови даете ся лѣчити. Суть лѣкарѣ, котори выдавають ся за краевыхъ лѣкаровъ и выхваляють ся, же лишь они вмѣють Русинôвъ лѣчити. Такѣ лѣкарѣ звычайно лѣчать краянôвъ и побирають вôдъ нихъ великѣ грошѣ, але имъ непомагають, бо невмѣють.

Незважайте на похвалы, що вôнъ учивъ ся въ Вѣдни, въ Парижи, Льондонѣ а ще може и въ Трінідадѣ, бо то е лишь хитрôсть, черезъ котру зловити хотять легковѣрныхъ краянôвъ, и ихъ тяжко зароблени долляры.

Если потребуете лѣкарскои помочи, удайте ся до добре звѣстного и вправленого лѣкаря, котрый вже тысячи и тысячи людей уздоровивъ, и котрый доказавъ, що заслугуе на довѣріе и добре имя, котрымъ вôнъ тѣшить ся и то е

Професоръ Коллинсъ.

Той славный, ученый, котрый мае незвычайну способность духа и велику вправу въ лѣченю, лѣчить всѣ, якъ внутренѣ такъ и внѣшнѣ хоробы съ якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Особливу увагу звертае такихъ пацієнтôвъ, котрѣ були лѣченѣ тыми выхвалеными лѣкарями, що всьо лѣчать, але ничь невылѣчать.

Професоръ Коллинсъ заложивъ великій уставъ на лѣчене хорыхъ пôдъ именемъ:

Prof. Collins New York Medical Institute.

Той лѣкарскій уставъ выробивъ найлучше имя въ цѣлôй Америцѣ; идѣть где небудь, всюды учуете споминати его имя. И всюды знайдете людей, котрыхъ Проф. Коллинсъ зъ многихъ рôжныхъ хоробъ уздоровѣвъ.

Если васъ инши лѣкарѣ неможуть вылѣчити, удайте ся зъ довѣріемъ до Професора Коллинса. Вôдвѣдайте его особисто, если можливо, або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису вашои слабости пôзнае що вамъ хибуе и можете бути певнѣ, що васъ выкуруе. Въ случаю если бы була ваша слабôсть невылѣчимою, вôнъ вôдъ васъ анѣ цента непрійме.

Невыкидайте грошей невыставляйте свое здоровле на небезпеченство, але если сте хорѣ, пишѣть безъ намислу до Проф. Коллинса. Если вôнъ вамъ не поможе, то непоможе вамъ нѣкто, анѣ навѣть сто иншихъ „знаменитыхъ" лѣкарôвъ.

Незважайте на фалшивѣ оголошеня иншихъ лѣкарôвъ. То ничь незначить если хвалить ся зъ вôдки прибувъ, и где вôнъ бувъ, и где учивъ ся, але то едино значить, що вôнъ знае.

Если немаете доброго здоровя, вôдповѣдайте на слѣдуючѣ пытаня и зашлѣть се на адресу Проф. Коллинса:

Каплете?
Вомѣтуете?
Худнете?
Маете вытокъ?
Зле ся чуете?
Маете гостець?
Болить васъ бôкъ?
Чи васъ чоло болить?
Маете розвôлнене жолудка?
Чуете ся змучеными?
Чи вамъ тече зъ ухъ?
Маете злый апетитъ?
Чи васъ въ горлѣ палить?
Маете бѣлѣ уплавы?
Чуете тиснене?
Чи сте слабого взроку?
Чи маете короткій вôддыхъ?
Чи васъ по ѣдженю болить?
Маете твердый стôлець?
Чи ся вамъ крутить голова?
Трясуть ся вамъ руки?
Чи ся легко зворушуете?
Чи васъ свербить скôра?
Сильно вамъ бе ся серце?
Чи чуете на нѣмъ тягарь?
Маете нечистый языкъ?
Чи васъ спане скрѣпляе?
Чуете бôль въ костяхъ?
Маете бôль въ плечахъ?
Чи васъ рѣже при моченю?
Чи маете корчѣ въ жолудку?
Чи ваше тѣло е мягке?
Чи маете хоробу матицѣ?
Чи легко ся лякаете?
Чи часто ся перестуджуете?
Чи маете неприємный пôтъ?
Чуете, що маете зафляґмлене горло?
Маете выразливѣ хоробы?
Чуете зиму въ нèркахъ?
Чуете порожнôсть въ головѣ?
Чи чуете, же маете горячу кровь?
Чи чуете, же маете легку голову?
Чи чуете ся бути цѣлкомъ розпаленымъ?
Бачите камѣнчики въ мочи?
Чи чуете всегда оспалôсть?
Чи потять ся вамъ ноги?
Чуете бôль на верху головы?
Чи сте рано змученый?
Палить васъ хребтова кость?
Неможете рано ѣсти?
Точуть вамъ слины въ устѣ?
Маете слабу хребтову кôсть?
Ходите сгорбленый?
Бридить ся вамъ, коли ѣсте?
Чуете ся слабымъ и роздражненымъ?

Проф. Коллинсъ мае многѣ тысячѣ листôвъ вôдъ уздоровленыхъ хорыхъ, котрѣ дякують ему горячими словами за уздоровлене. Тутъ подаемо вытягъ зъ кôлькохъ листôвъ.

Проф. Коллинсъ е найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнавъ въ житю. Уздоровивъ мене зъ хоробы жолудка.
Андрѣй Пирила.

За бôльше роковъ терпѣла я на такъ звану жѣночу хоробу. Проф. Коллинсъ уздоровѣвъ мене, коли другѣ не могли мене уздоровѣти.
Берта Зукаличъ.

Пробувавъ я лѣчитись у многихъ лѣкарѣвъ, бо я самъ терпѣвъ на груднy слабôсть за много лѣтъ. Але тôлько [illegible] же Професоръ Коллинсъ заслугуе похвалу.
Михаилъ Милеръ.

Великѣ грошѣ коштували мене выхваленѣ докторы, але не помогли менѣ. Проф. Коллинсъ уздоровивъ мене.
Антôнъ Фирчакъ.

Хто е хорый, нехай лишь напише Проф. Коллинсови а може бути спокойный. Є се одинокій лѣкарь котрый если що скаже, то се и зробить.
Марія Полякъ.

Уставъ е вôтвореный кождого дня вôдъ 10 рано до 1 год., а по полудни вôдъ 2 до 5. Въ недѣлю тôлько вôдъ 10 рано до 1 по полудни.

Пишѣть въ якôй нибуть мовѣ пôдъ адресою:

Prof. Collins, NEW YORK MEDICAL INSTIT[illegible]
140 West 34th St., New Yo[illegible]

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWA[illegible]
аґентъ вôдъ огневои асекура[illegible] компанiи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешкання або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.